

Предметна програма

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	АНАТОМИЈА			
2.	Код	3FM100122			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година Прв семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Вон. проф. д-р Светлана Јовевска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции):				
11.	<p><u>Содржина на предметната програма:</u></p> <p>Содржина на предметната програма:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вовед во анатомија 2. Остеологија на човечкото тело 3. Синдесмологија на човечкото тело 4. Миологија на човечкото тело 5. Респираторен систем 6. Кардиоваскуларен систем 7. Дигестивен систем 8. Уринарен систем 9. Полови органи 				

	10. Жлезди со внатрешно лачење			
	11. Сетилни органи			
	12. Централен и периферен нервен систем			
12.	Методи на учење:			
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа (3+2)		
14.	Распределба на расположливото време	45+30+15+10+50 = 150 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	45 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	10 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи	50 часа
Начин на оценување				
17.	17.1.	Тестови	70 бодови	
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)	10 бодови	
	17.3.	Активност и учество	20 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби		
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски		

21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.				
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.						

Ред. Број:2

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет	ОСНОВИ НА ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА				
2.	Код	ЗFM130122				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти				
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус				
6.	Академска година / семестар	Прва година / Прв семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	7	
8.	Наставник	Вон. проф.д-р. Ленче Николовска				
9.	Предуслови за запишување на предметот	/				
10.	<u>Цели на предметната програма (компетенции):</u> <i>Теоретската настава.</i>					

	<p>Да му послужи на студентот физиотерапевт како основен теориски извор за сите видови физикална терапија, нивното физиолошко и терапевтско дејство. Во текот на теоретската настава, студентите ќе се запознаат со основните принципи за комбинирање на физикалните фактори и правилата за составување на физиотерапевтска програма за лекување во зависност од дијагнозата и општата состојба на пациентот. Студентите ќе ги изучуваат методите, техниките и дозирањето на сите природни и преформирани физикални фактори.</p> <p><i>Вежби.</i></p> <p>За време на вежбите, студентите своите теоретски знаења ќе ги применуваат и утврдуваат преку вежби во кабинетот по физикална медицина, каде директно ќе се запознаат со сите апарати за физикална терапија, со начинот на ракување, како и со методите за работа со истите при различни заболувања. Од секој студент ќе се бара да даде свое мислење за составување на програма и комплекс за лекување, техника, методика и дозирање во зависност од дијагнозата на пациентот.</p>		
11.	<p><u>Содржина на предметната програма:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основни принципи на физикалната терапија 2. Електротерапија 3. Електродијагностика и електростимулација 4. Струи со низок напон и ниска фреквенција 5. Среднофреквентни струи 6. Струи со висок напон и висока фреквенција 7. Терапија со ултразвук 8. Магнетотерапија 9. Светлинска терапија (Хелиотерапија) 10. Ласертерапија 11. Термотерапија 12. Криотерапија 13. Составување на физиотерапевтска програма 14. Физиопрофилактика 		
12.	<p><u>Методи на учење:</u></p> <p>Интерактивни предавања со мултимедијални презентации, , изведување на практична настава во современо опремен кабинет по физикална терапија, употреба на апарати за физикална терапија и други едукативни помагала и нагледни средства</p>		
13.	Вкупен расположив фонд на време	7 ЕКТС x 30 часа = 210 часа (3+4)	
14.	Распределба на расположливото време	45+60+15+20+70 = 210 часа	
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава. 45 часа

		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.			60 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи			15 часа
		16.2.	Самостојни задачи			20 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи			70 часа
17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови				70
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)				10
	17.3.	Активност и учество				20
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година

		1.	Nikolovska, Lence	<i>Физикална медицина и рехабилитација 1 и 2 општ и специјален дел.</i>	УГД–Штип ISBN 978-608-244-130-6.	2014
		2.	Џоел А. Делиса	Физикална медицина и рехабилитација (том 1 и 2)	Табернакул	2012
		3.	Ивет Колева	Основи на физикалната терапија и рехабилитација	Медицински Универзитет - Плевен	2011
22.2.	Дополнителна литература					
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
	1.					

Ред. Број:3

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИОЛОГИЈА			
2.	Код	ЗФМ130222			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година /Прв семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Вон. проф. д-р Данче Василева			

9.	Предуслови за запишување на предметот	/
10.	<p>Цели на предметната програма (компетенции):</p> <p>Во текот на наставата, студентите се запознаваат со основите и значењето на кинезиологијата во процесот на задлабочување и усовршување на нивните познавања во областа на физиотерапијата, што е неопходно за поточно подготвување на физиотерапевтски програми, поставување на конкретни задачи, избор на средства и нивната методика при практично спроведување на процедурите по физиотерапија.</p> <p>Самостојното, конкретно и задлабочено изучување на човечките движења им овозможува комбинирање на знаењата од различни дисциплини – анатомија, физиологија, биомеханика, како и фундаментални знаења во однос на други дисциплини – неврологија, кинезитерапија, ортопедија и други кои го изучуваат мускулно-скелетниот и нервно-мускулниот систем.</p>	
11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <p>Основи на кинезиологијата;</p> <p>Движење и основни принципи;</p> <p>Рамнини на ориентација и оски на движење,</p> <p>Рамнотежа на телата;</p> <p>Реактивни сили и анатомски лостови;</p> <p>Анатомо-физиолошки и биомеханички особености на мускулите;</p> <p>Регулација на мускулното дејство, мускулни рефлексии и механичен ефект од мускулното дејство;</p> <p>Мускулна сила, момент на сила; Улога на гравитацијата кај човечките движења</p> <p>Анатомо-физиолошки и биомеханички особености на зглобовите и нивно функционално испитување;</p> <p>Анатомо-физиолошки и биомеханички особености на нервите и ефект на механичкиот стрес врз нервното ткиво;</p> <p>Моторни активности на човечкото тело: Вертикална поза, исправено стоење;</p> <p>Моторни активности на човечкото тело: Одење</p>	
12.	<p>Методи на учење: Непосредни предавања со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на вежби со активно учество на сите студенти се со цел да се оспособат да ги распознаваат кинезиолошките норми.</p>	
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа (2+2)

14.	Распределба на расположивото време	30+30+15+15+30 = 120 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење	30 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови и завршен испит		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби		
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација		

Ред. Број:4

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	КОМУНИКАЦИСКИ ВЕШТИНИ И МЕДИЦИНСКА ЕТИКА			
2.	Код	ЗFM100422			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“- Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година / Прв семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	2
8.	Наставник	Проф. д-р Гордана Панова Насл. Доц. д-р. Наташа Давчева			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишана I година			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Познавање и разбирање на основните комуникациски законитости и потреби на поединецот за комуницирање со другите луѓе; Организирање на активно и самостојно учење на комуникациските вештини и подготовка на студентите за ефикасно учење на основните комуникациски вештини; Оспособување за воспоставување ефикасна комуникација помеѓу вработените здравствени работници, пациентите и нивните роднини и пријатели, како формирање на feedback информации за успешното комуницирање, со посебен акцент врз комуницирањето во здравството; Оспособување на комуникациските предности, соработка и тимска работа на Универзитетот и во здравствените установи; Усвојување на основните етички и социолошки значења за медицината и работата во медицината; Оспособување на идните стручни лица за согледување и лечење и нега на пациентот како комплексна биопсихосоцијална единка.				
11.	Содржина на предметната програма: <i>Теоретска настава:</i> Комуникација (дефиниција, вербална и невербална, комуникациски стилови); Важност на невербалната комуникација, говорот на телото; Способност за слушање, бариери за добра комуникација, преговарање; Комуникација помеѓу здравствените работници (кодекс на однесување, обраќање, облекување); Комуникација пациент – лекар,				

	<p>пациент – здравствен работник (проблематични реакции, адекватни реакции); Техника на решавање проблеми и релаксациони техники; Burnout (дефиниција, узорци, начин и совладување); Агресивен комуникациски стил и пасивен комуникациски стил; Комуникација на здравствените работници во сите здравствени институции, амбуланти, болници, клиници, санаториуми; Комуникацијата во примарната здравствена заштита (систематски прегледи, самосфаќање, самопочитување); Сеопфатни цели на лекарските интервенции; Поим за конфликт, комуникација во „токсични односи“; Кодекс на убаво однесување; Концептуална рамка на медицината, историски преглед на медицината како наука и пракса; Клиничка медицина и етички проблеми на клиничката работа; Историја на медицинската етика: Хипократова заклетва и етички кодекси; Медицинската етика во пракса: специфичности на медицинската етика, деонтологија, медицинска тајна, поделена тајна, јатрогенизација, еутаназија, етичка и кривична одговорност на лекарот, етика на медицинските истражувања; Медицинско право: основни проблеми и аспекти.</p>			
12.	<p>Методи на учење: Интерактивна настава, предавања во групи, дискусија и ангажирање на студентите, мултимедијална настава, е-учење, поединечни консултации со студентите и консултации во групи.</p>			
13.	Вкупен расположив фонд на време	2 ЕКТС x 30 часа = 60 часа	(2+0)	
14.	Распределба на расположливото време	30+0+15+15 = 60 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	0 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи	/
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.		до 50 бода	5 (пет) (F)	

	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	51 x до 60 бода	6 (шест) (E)			
		61 x до 70 бода	7 (седум) (D)			
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)			
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)			
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација				
Литература						
22.	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Гордана Панова	Комуникациски вештини	УГД, Штип	2019
		2.	Гордана Панова	Медицинска етика	УГД, Штип	2011
		3.	Hilde Eide, Tom Eide	Komunikacija sestra – pacijent	Удружење медицинских сестара и техничара Београд	2005
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Гордана Панова	Медицинска етика со деонтологија	УГД, Штип	2014
		2.	Р. Ц. Петерсон	Медицинско право, етика и биоетика	Биоконто – Игало	2008

		3.	К. Р. Сетурман	Комуникациски вештини во клиничката пракса	Табернакул	2010
--	--	----	----------------	--	------------	------

Ред. Број:5

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет	МЕДИЦИНСКА ПСИХОЛОГИЈА				
2.	Код	ЗФМ100522				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти				
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус				
6.	Академска година / семестар	Прва година / Прв семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	3	
8.	Наставник	Проф. д-р Ленче Милошева				
9.	Предуслови за запишување на предметот					
10.	Цели на предметната програма (компетенции):					
	<p>-Запознавање со основните концепти и задачи на клиничката и здравствената психологија и нивната применливост во медицинскиот контекст.</p> <p>-Познавање и разбирање на поимите, структурата, психичките процеси на личноста и промени во различни развојни периоди; реакциите на личноста на болест.</p> <p>-Запознавање со биопсихосоцијалниот модел на здравје, психолошките аспекти на соматските болести, како и некои од најчестите ментални растројства.</p> <p>-Запознавање со основните принципи на психолошкиот пристап, подготовка и спроведување на психолошки интервенции со болни и /или хоспитализирани пациенти.</p> <p>-Знаење и методи за одржување и промоција на менталното здравје и благосостојба.</p>					

	-Развивање на комуникациски вештини (лекар/здравствени сор./пациент).		
11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вовед во медицинската психологија како наука (Клиничката и здравствената психологија во медицински контекст). Биопсихосоцијален модел на здравје и болест. 2. Психички развој на човекот. Теории на психички развој. 3. Психологија на дете и адолесцент. Психологија на возрасен и стареење. 4. Базични психолошки процеси: Емоции; Мотивација; Учење; Осет и перцепирање; Внимание; Помнење; Мислење и решавање на проблеми. 5. Психологија на болен. Психолошки аспекти на хоспитализацијата. Детето како пациент. Возрасен пациент. Геријатриски пациент. Психолошка подготовка за медицински испитувања и оперативни зафати; интензивна нега. 6. Психологија и психофизиологија на болка. 7. Комуникација во здравството и комуникациски вештини. 8. Стрес, здравје и болест. Резилиентност и справување со стрес. Пострауматско стресно растројство. 9. Психосоматски болести. Психонуроимунологија, AIDS и канцер.; Психоонкологија; Психолошки аспекти на : хронични и терминални болести; кардиоваскуларни болести, мозочни удари; бременост и породување. 10. Смрт и умирање. Психолошки аспекти на соочување со хронични и терминални болести. 11. Синдром на изгорување. Burn out синдром. 12. Менталното здравје и менталните растројства. Советување. 		
12.	<p>Методи на учење: : Теоретска настава. Интерактивна настава: предавања во голема група со дискусија и ангажирање на студентите. Мултимедијална настава. Е-учење. Поединечни консултации со студентите и консултации во групи. Практична настава Практични вежби во мали групи. Завршна вежба.</p>		
13.	Вкупен расположив фонд на време	3 ЕКТС x 30 часа = 90 часа (2+1)	
14.	Распределба на расположливото време	30 + 15 + 15 + 15 + 15 = 90 часа	
15.	Форми на наставните активности	15.1.	<p>Предавања- теоретска настава</p> <p>Интерактивни предавања</p>

				30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	Семинариуми 15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	Тимски проектни задачи и презентација 15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење	15 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		40
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10
	17.3.	Активност и учество		20
	17.4.	Завршен испит		30
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Присуство на настава и освоени најмалку 42 поени од предиспитни активности.	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација	

Ред. Број: 6

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв циклус на студии		
1.	Наслов на наставниот предмет	АНГЛИСКИ ЈАЗИК НИВО А2.1		
2.	Код	4FF100622		
3.	Студиска програма	Физиотерапевти		
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип		
5.	Степен	Прв циклус		
6.	Академска година/семестар	Прва година Прв семестар	7.	Број на ЕКТС кредити 4
8.	Наставник	Виш лектор м-р Драган Донеv		
9.	Предуслови за запишување на предметот	Нема		
10.	<p>Цели на предметната програма (компетенции):</p> <p>Студентот да владее со граматички и реченични структури соодветни за возраста и ниво А2 за владеење на јазикот, како и неколку елементи од преодното рамниште Б1; да препознава слухово зборови и нејфреквентни фрази, изрази и колокации поврзани со неговата/нејзината посредна и непосредна околина за да задоволи конкретни потреби; да разбира текстови, пишани описи и упатства/брошури/менија/возни редови/соопштенија/ознаки од непосредната околина, како и лични писма и куси новинарски текстови на теми од личен интерес; да извлече клучни зборови/изрази/фрази, како и главна идеја и важни детали во текстови и да препознава цел и намена во различни форми на текстови; да разбира соговорник доколку говорот е јасно артикулиран со повремени барања за повторување, објаснување и преформулирање на недоволно разбран дел;</p> <p>да разликува употреба на неформален од основен формален стил; да може да води разговор на познати и помалку познати теми, како и теми од непосреден интерес; да може да изрази чувство, мислење и/или став поткрепен со аргументи, како и да споредува различни мислења/ставови на познати и помалку познати теми, како и теми од непосреден интерес; да може да напише порака/ писмо/белешка/разгледница, како и приказна и/или да опише место/настан и да пополни формулари со основни лични податоци.</p>			

11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <p>Лексика: прв кондиционал; Present simple passive; прилози за време; Past continuous и Past simple; модални глаголи за изразување способност; прилози за начин; Past simple passive; пасивни конструкции во Past Simple; глаголи со два предмети; зборување за минати навики со would; Past simple; членови; will и going to за одлуки и планови; втор кондиционал; индиректен говор; either, neither; придавки од сегашен и минат партицип; контрастирање на сегашни времиња (Past Simple, Present Continuous и Present Perfect); помошни глаголи (be, do have); Question tags; пасивни конструкции во Present Simple; прилози и прилошки фрази за Present Perfect (ago, before, for, since, just, yet); описни придавки кои се однесуваат на облека контрастирање на сегашни времиња (Present Perfect и Past Simple); контрастирање минати времиња (Past Simple и Past Continuous); прилози и прилошки определби за време (for (decades/ ages/ hours); since; recently; yesterday; last night/ week/ month/ year; in 2013; later, immediately; at once; suddenly); глаголски форми (gerunds); описни придавки (bright, daily); зборообразување на придавки (-ing /-ed); конструкции: get lost; wait (for); catch (the bus); pack your bag; book (a ticket/a room); work together (with); прилози за начин; неправилни форми (good - well; fast - fast; hard - hard); директен и индиректен предмет во реченица; Subject & object questions; пасивни конструкции во Future Simple; модални глаголи must и have to; дел-реченици со that</p> <p>Семантика: збогатување на вокабуларот за опис на изглед и личност/карактер; болести; фразални конструкции кои се однесуваат на врски; мерки; работа; зборови поврзани со криминал; поздрави и пофалби; медиуми; пари; семејство, пријатели и меѓусебни релации; дом; спорт и слободни активности; временски услови и природни несреќи; храна и пијалоци; природа и околина.</p> <p>Стилистика: студентот чита текстови напишани на стандарден јазик, со често употребувана лексика; студентот изведува заклучок од текстови и куси новинарски статии поврзани со секојдневни тематски теми со конкретна содржина;</p> <p>Зборување: прераскажување на урбана легенда/приказна/мит/минат настан; барање за појаснување на недоволно разбран дел од разговор; искажување претходни искуства; зборување за патувања/туризам; искажување правила, обврски и неопходност; зборување за образование, технологија и интереси; детално опишување на одредени карактеристики вклучувајќи специфичност, степен, (не)возможност; искажување дејства опишувајќи одредена специфика/степен.</p> <p>Пишување: студентот пишува за планови за продолжување на образованието; студентот издвојува клучни зборови, изрази и фрази и прави претходно планирање за писмено да опишат иден план; конструира реченици со кои се изразува неопходност, правило или обврска и ги вклучува во логички поврзан пишан текст; коригира пишан текст за да ја подобри вештината за пишување; пишува едноставен состав на тема од личен интерес (креативно пишување).</p>
12.	<p>Методи на учење: интерактивен, работа во групи, домашни работи, индивидуални работи, предавање, дискусија, техники на кооперативно учење, индивидуални задачи, самостојно учење, изработка на индивидуална работа, употреба на електронско учење во наставата и вежбите.</p>
13.	<p>Вкупен расположив фонд на време</p> <p>4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа (2+2)</p>
14.	<p>Распределба на расположивото време</p> <p>30+30+15+15+30 = 120 часа</p>

15.	Форми на наставните активности		15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часа
			15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности		16.1.	Проектни задачи	15 часа
			16.2.	Самостојни задачи	15 часа
			16.3.	Домашно учење	30 часа
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			40+30 бодови
	17.2.	Проектна задача/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		60% успех од сите предиспитни активности, т.е. минимум 42 бода од двата колоквиуми, семинарската работа, редовноста на предавањата и вежбите		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик и англиски јазик		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација и евалуација од студенти		
22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач

	1.	Virginia Evans - Jenny Dooley	am Elementary A2	Express Publishing	2006
	2.	Clive Oxenden and Christina Latham-Koenig	New English File Beginner	Oxford University Press	2011
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Zoze Murgoski	English Grammar: With Contrastive Notes on Macedonian	National and University Library Kliment Ohridski	1997

Ред. Број:7

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК А1.1 (Изборен)			
2.	Код	4FF100222			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип			
5.	Степен (прв,втор ,трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година Прв семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Виш лектор м-р Марица Тасевска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Студентите да се оспособат за водење кратки дијалози при запознавање, поздравување и отпоздравување, за изразување на мислења од секојдневни теми, снаоѓање во непознат град, комуникација со луѓе од германскојазичните земји, пазарување во				

	истите, да даваат препораки, да опишуваат и изразуваат мислења за конкретни предмети, одблизу да ја запознаат културата и цивилизацијата во германскојазичните земји и сл.			
11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <p><u>Граматика:</u> глаголи и конјугација на глаголи (haben, sein, kommen, sprechen, fahren, schlafen, sehen...) прашални зборови (wer, wo, woher, wie,) лични заменки (акузатив и датив), присвојни заменки (номинатив и акузатив), определен/неопределен член, делливи глаголи (trennbare verben), прилози за време (акузатив и датив), прашални реченици, модални глаголи (mögen, können, wollen, dürfen, sollen, müssen), перфект (минато време), императив (заповеден начин), прилози за место, можен начин (könnten, würden+infinitiv), компаратив и слуперлатив кај придавките (viel, gern, gut), глаголи со датив, сврзници за независни реченици (und, oder, aber, denn), редни броеви.</p> <p><u>Вокабулар:</u> зборови од зборовното поле: поздравување, претставување, јадење и пиење, мерки за тежина, мебел, апарати во домаќинството, броеви, бои, активности и слободно време, временска прогноза, професии, делови од човечкото тело, дијагнози и препораки, знаменитости на град, превозни средства, мода и облека, позначајни празници во земјите од германскојазичното подрачје и сл.</p> <p><u>Зборување:</u> водење на дијалози при запознавање, прва средба, опис на личност, дијалози на пазар, во ресторан, опис на стан или конкретна просторија, опис на активности, кои ги превземаме во слободно време, опис на некоја професија, опис на посетет град, држава, закажување, презакажување или откажување на термин, опис на местоположба на одреден објект, порака на телефонска секретарка, дијалози во трговски центар, опис на слика од моден магазин, споделување мислења околу специјалитети, честитки и фрази за честитање на празници или свечености во германскојазичните земји.</p>			
12.	<p>Методи на учење:</p> <p>Есеи, домашна работа, семинарска задача, индивидуални вежби, лекции на е-учење и практични вежби, консултации со професор</p>			
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа (2+2)		
14.	Распределба на расположивото време	30+30+15=15+30 =120 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часа
16.		16.1.	Проектни задачи	15 часа

	Други форми на активности	16.2.	Самостојни задачи (консултации)	15 часа
		16.3.	Домашно учење	30 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна), индивидуална работа/проект		10
	17.3.	Активност и учество		20
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5
		од 51 до 60 бода		6
		од 61 до 70 бода		7
		од 71 до 80 бода		8
		од 81 до 90 бода		9
		од 91 до 100 бода		10
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		/	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски и германски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација	

Ред. Број: 8

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии
1.	Наслов на наставниот предмет	БИОФИЗИКА
2.	Код	ЗFM101222
3.	Студиска програма	Физиотерапевти
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип

5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година Прв еместар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Проф. д-р Зденка Стојановска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да ги прошири основните теоретски и практични знаења од физиката со биомедицинските појави. Со усвојување на наставните содржи, студентот може да даде физички објаснување на некој од физиолошките процеси во човечкото тело како и физичките методи применети во медицинската дијагностика и терапија.				
11.	Содржина на предметната програма: 1. Механика и биомеханика 2. Функционирање на локомоторниот систем; Реали системи. 3. Звук и Биоакустика; 4. Ултразвук. Примена на ултразвукот во дијагностиката и терапијата. 5. Биомеханика на флуиди; Биомеханика на флуидите во човечкиот организам. 6. Темодинамика на човечкиот организам; Транспортни процеси во човечкиот организам; 7. Електрични појави. Биопотенцијали во мирување и акциони потенцијали. Елементи на функционалната дијагностика. 8. Терапевтски методи со електрична струја. Магнетни појави; 9. Основни појави и закони во оптиката. Оптички инструменти; Оптика на перцепцијата; 10. Извори и особини на оптичкото зрачење. Ласери и примена на ласерите во медицината. 11. Рентгенско зрачење (добивање и примена во дијагностиката и радиотерапијата) 12. Елементи од нуклеарна физика. Примена на отворени извори на зрачење во медицината.				
12.	Методи на учење: истражувачки, работа во мали групи, домашни работи, практична настава, семинарски работи, дискусија, дебата, индивидуални задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време		5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа		
14.	Распределба на расположивото време		30+30+15+10+65 = 150 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава		30 часа

		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	10 часа
		16.3.	Домашно учење	65 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови (2 писмени колоквиуми по 20 бода)		40 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проектна задача (презентација)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество на предавања и вежби		20 бодови
	17.4	Завршен устен испит (теоретски и практичен)		30 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) F
			од 51 до 60 бода	6 (шест) E
			од 61 до 70 бода	7 (седум) D
			од 71 до 80 бода	8 (осум) C
			од 81 до 90 бода	9 (девет) B
			од 91 до 100 бода	10 (десет) A
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби		
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација		

Ред. Број: 9

Прилог бр.3	Предметна програма од прв циклус на студии
--------------------	---

1.	Наслов на наставниот предмет	ФИЗИОЛОГИЈА И БИОХЕМИЈА			
2.	Код	ЗФМ100622			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година / Втор семестар.	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Насл. Доц. Зоран Ханџиски Проф. д-р Татјана Рушковска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање со нормалното функционирање на човековото тело и основните механизми на биохемиско-физиолошката функција на органските системи и организмот во целина. Во текот на практичната настава студентите своите теоретски знаења ќе ги проверуваат со изведување на вежби и експерименти во лабораториски услови и притоа ќе можат се запознаат со одредени реакции во in vitro услови.				
11.	Содржина на предметната програма: <u>Теоретска настава</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вовед во Физиологијата, функционална и клеточна организација на телото. Телесни течности. Крв. 2. Мускулен и кардиоваскуларен систем. 3. Нервен и респираторен систем. 4. Дигестивен и уринарен систем. 5. Ендокрин и репродуктивен систем. 6. Систем на сетила. Терморегулација и метаболизам. 7. Дефиниција на Биохемијата. Фази во работниот процес во клиничко-биохемиска лабораторија. Вода и минерални соли. Ацидо-базна рамнотежа. 8. Протеини. Аmino киселини. Пептиди. Основи на метаболизмот на протеините. Уреа. Протеини во крвната плазма. Хемоглобин: улога, хемиски состав и катаболизам. Билирубин. 9. Ензими Основни својства на ензимите. Номенклатура и класификација. Активен центар. Кинетика на ензимските реакции. Основи на клиничката ензимологија. Дијагностичко значење на позначајните ензими. 				

10. Липиди. Основни својства и класификација на липидите. Основи на метаболизмот на липидите. Липопротеини во крвната плазма.
11. Јаглехидрати. Моносахариди. Олигосахариди. Полисахариди. Основи на метаболизмот на јаглехидратите. ГТТ и гликозилиран хемоглобин.
12. Нуклеински киселини. Витамини, нивни својства и поделба.

Практична настава

1. Основни елементи и функција на крвта и крвната плазма.
2. Срце и автоматизам на работа на срцето, фактори кои делуваат на срцевата работа и нејзина регистрација.
3. Нервно-мускулен систем, мионеврална врска. Систем за дишење и витален капацитет.
4. Ресорпција на хранливите материи и давање на инјекции. Плуника, желудочен сок, жолчка. Уринарен систем.
5. Ендокрини жлезди. Женски и машки репродуктивен систем.
6. Мариотов опит, Ишихара тест. Промет на материите и енергијата и одредување на калоричната вредност на хранливите материи.
7. Основни мерки за заштита при работа во биохемиска лабораторија. Земање на венска и капиларна крв. Избегнување на грешки во преаналитичката фаза. Пипетирање. Фотометрирање.
8. Протеини.Таложeње и денатурација на протеините. Квалитативно и квантитативно одредување на вкупните протеините. Албумини.
9. Ензими. Влијание на активатори и инхибитори врз ензимската активност на плунковата амилаза.
10. Липиди. Растворливост на липидите. Докажување на холестерол според Salkowski. Одредување на концентрацијата на вкупен холестерол во серум. Одредување на концентрацијата на триацилглицероли во серум.
11. Јаглехидрати. Фелингова проба. Одредување на концентрацијата на глукоза во серум со GOD-PAР метода.
12. Одредување на концентрацијата на глукоза во серум со метода со хексокиназа. Прирачен глукометар. Одредување на глукоза и кетонски тела во урина со тест-ленти.

12. Методи на учење:

Теоретска настава

Интерактивна настава: предавања во голема група со дискусија и ангажирање на студентите.

Мултимедијална настава.

E-learning.

Постојан контакт on-line со студентите.

Поединечни консултации со студентите и консултации во групи.

Практична настава

	Практични лабораториски вежби во мали групи. Аудиториски вежби. Завршна вежба.			
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часа = 180 часа (3+3)		
14.	Распределба на расположивото време	45+45+15+15+60 = 180 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	45 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	45 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење	60 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Присуство на настава и освоени најмалку 42 поени од предиспитни активности.		
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација		
22.	Литература			

	22.1.	Задолжителна литература - Физиологија				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Gayton С.А..	Физиологија човјека и механизми болести.	Медицинска наклада, Загреб.	1995
		2.	Трајковски В.	Физиологија со функционална анатомија	Филозофски факултет, Институт за дефектологија, Скопје.	2007
	3.	Ицко Ѓоргоски, Митко И. Младенов	Физиолошки практикум	ПМФ-Скопје	2006	
	22.2.	Дополнителна литература - Физиологија				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Практикум по физиологија со функционална анатомија	Трајковски В, Рашиќ О.	Филозофски факултет, Институт за дефектологија, Скопје.	2008
		2.	Physiology	Linda Costanzo	Saunders	2006
	3.	Human Physiology: The Mechanisms of Body Function - 8th Edition	Arthur Vander and James Sherman and Dorothy Luciano	McGraw-Hill Education	2006	

22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература - Биохемија				
	Ред. Број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		Татјана Рушковска	Основи на Биохемија Рецензирана скрипта	УГД	2012

		1.				
		2.	Татјана Рушковска	Основи на биохемија Рецензиран практикум	УГД	2012
		3.	Слобода А. Џекова-Стојкова и соработници	Биохемија	Медицински факултет Скопје	1999
		4.	Дејвид Л. Нелсон и мајкл М. Кокс,	Ленинџер Принципи на Биохемијата	НИД Микена Битола Преведен учебник – Проект на Владата на РМ	
22.2.	Дополнителна литература - Биохемија					
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
	1.	J. Koolman and K.H. Roehm	Color Atlas of Biochemistry, Second edition, revised and enlarged	Thieme, Stuttgart – New York	2005	

Ред. Број: 10

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА	
2.	Код	3FM130322	
3.	Студиска програма	Физиотерапевти	
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип	

5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година / Втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Вон. проф. д-р. Ленче Николовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	<p><u>Цели на предметната програма (компетенции):</u></p> <p><i>Теоретската настава.</i></p> <p>Во текот на теоретската настава, студентите ќе се запознаат со основните принципи за комбинирање на физикалните фактори и правилата за составување на физиотерапевтска програма за лекување во зависност од дијагнозата и општата состојба на пациентот. Студентите ќе ги изучуваат методите, техниките и дозирањето на сите природни и преформирани физикални фактори кај заболувањата на ЦНС, ПНС, воспалителни и дегенеративни заболувања на зглобовите, при повреди на ЛМА, како и при различни вродени ортопедски заболувања.</p> <p><i>Вежби.</i></p> <p>За време на вежбите, студентите своите теоретски знаења ќе ги применуваат и утврдуваат преку вежби во кабинетот по физикална медицина, каде директно ќе се запознаат со начинот на лекување на одредени заболувања во различните стадиуми на болеста (акутен, субакутен, хроничен). Секој студент ќе се обиде да состави програма и комплекс за лекување во различните стадиуми на болеста.</p>				
11.	<p><u>Содржина на предметната програма:</u></p> <p>1.ФТ и рехабилитација кај заболувања на ЦНС (Мозочен удар, Детска церебрална парализа)</p> <p>2.ФТ и рехабилитација кај Цервико-брахијален синдром, Скалениус синдром, Рамо-рака синдром,</p> <p>3.ФТ и рехабилитација кај Интеркостална невралгија, Лумбо-сакрален радикулит, Мералгија парестетика,</p> <p>4.ФТ и рехабилитација кај невралгија на n. trigeminus, неврит на n. facialis,</p> <p>5.ФТ и рехабилитација кај хумероскапуларен периартрит, епикондилит на лакотот, периартрит на зглобот на колкот</p> <p>6.ФТ и рехабилитација кај Остеопороза</p> <p>7.ФТ и рехабилитација при Ревматоиден артритис</p>				

	<p>8.Физикална терапија и рехабилитација при Анкилозен спондилоартрит</p> <p>9.ФТ и рехабилитација при дегенеративни болести на ЛМА;</p> <p>10.ФТ и рехабилитација при повреди на ЛМА (distorsio, luxatio, fracturae);</p> <p>11.ФТ и рехабилитација при Вродени аномалии на стапалото, Вродени аномалии на колк, Вродена траума на рамото;</p> <p>12.ФТ и рехабилитација кај Вроден крив врат (Torticollis), Сколиоза;</p>			
12.	<p><u>Методи на учење:</u></p> <p>Интерактивни предавања со мултимедијални презентации, , изведување на практична настава во современо опремен кабинет по физикална терапија, употреба на апарати за физикална терапија и други едукативни помагала и нагледни средства</p>			
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часа = 180 часа (2+4)		
14.	Распределба на расположливото време	30+60+15+15+60 = 180 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	60 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи	60 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)		10
	17.3.	Активност и учество		20
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)

		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)		
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)		
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите пред испитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарска, редовноста на предавања и вежби			
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација			
Литература					
Задолжителна литература					
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.1.	1.	Nikolovska, Lence	<i>Физикална медицина и рехабилитација 1 и 2 општ и специјален дел.</i>	УГД–Штип ISBN 978-608-244-130-6.	2014
	2.	Џоел А. Делиса	Физикална медицина и рехабилитација (том 1 и 2)	Табернакул	2012
	3.	Ивет Колева	Основи на физикалната терапија и рехабилитација	Медицински Универзитет - Плевен	2011
Дополнителна литература					
22.2.	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	/	/	/	/

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ПАТОКИНЕЗИОЛОГИЈА			
2.	Код	ЗФМ130422			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година Втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Вон.проф. д-р Данче Василева			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишан втор семестар			
10.	<p>Цели на предметната програма (компетенции):</p> <p>Во текот на наставата, студентите се запознаваат со основите и значењето на патокинезиологијата во процесот на задлабочување и усовршување на нивните познавања во областа на физиотерапијата, коешто е неопходно за поточно подготвување на физиотерапевтски програми, поставување на конкретни задачи, избор на средства и нивната методика при практично спроведување на процедурите по физиотерапија.</p> <p>Самостојното, конкретно и задлабочено изучување на патолошките девијации на човечките движења им овозможува комбинирање на знаењата од различни дисциплини – анатомија, физиологија, биомеханика, како и фундаментални знаења во однос на други дисциплини – неврологија, кинезитерапија, ортопедија и други кои го изучуваат мускулно-скелетниот и нервно-мускулниот систем.</p>				
11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <p>Основи на патокинезиологијата; Патолошки промени на локомоторниот апарат: коски, зглобови, мускули, нерви; Патофактори за нарушување на мускулната функција и мускулен дисбаланс; Компенсаторни и заменски движења; Координација и дискоординација на движењата;</p> <p>Патокинезиологија на горен екстремитет: рамо;</p>				

	Патокинезиологија на горен екстремитет: лакт;			
	Патокинезиологија на горен екстремитет: рачен зглоб, дланка и прсти;			
	Патокинезиологија на 'рбетен столб;			
	Патокинезиологија на долен екстремитет: карлица;			
	Патокинезиологија на долен екстремитет: колено;			
	Патокинезиологија на долен екстремитет: глужд и стапало;			
12.	Методи на учење: Непосредни предавања со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на вежби со активно учество на сите студенти се со цел да се оспособат да ги распознаваат патокинезиолошките промени.			
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа (2+2)		
14.	Распределба на расположивото време	30+30+15+15+30 = 120 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење	30 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)

19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација

22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Данче Василева	Интерна скрипта од предавања	УГД-Штип	2021
	2.	Пол Б. Пинсент, Џереми К.Т. Фербенк, Ендру Џ. Кар	Мерила на исход во ортопедијата и ортопедската трауматологија	Арс Ламина ДОО	2011
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Николај Попов	Кинезиологија и патокинезиологија на ЛМА	НСА – ПРЕС, Софија	2009

Ред. Број:12

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв циклус на студии
1.	Наслов на наставниот предмет	ЗДРАВСТВЕНА НЕГА
2.	Код	ЗFM130522
3.	Студиска програма	Физиотерапевти
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип

5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година / Втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	3
8.	Наставник	Проф. д-р Гордана Панова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишана I година			
10.	<p>Цели на предметната програма (компетенции):</p> <p>Наставниот предмет придонесува, пред се, кон развојот на следниве општи и специфични компетентности: Разбирање на улогата на физиотерапевтот, не само како извршување на должност, туку и задолжително внесување на љубов и сочувство во работењето со болните; Постапки при прием на болен; Местење на болнички кревет и менување на креветска преслека; Вршење на телесни мерења; Постапка при итен случај; Познавање на различните видови диети, применети кај различни болести; Мерење на температура и разликување на температурни криви; Мерење на пулс и крвен притисок; Припрема на болниот за дијагностички испитувања и познавање на истите; Клистирање и катетеризација; Давање на парентерална и интравенска инјекција; Познавање на изворите на инфекција и мерките за лична заштита; Начин на постапување при анафилактичен шок, колапс и кома; Сместување и нега на оперирани болни; Негување на неизлечиви болни и препознавање на значи на умирање и утврдување на смрт.</p>				
11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <p>Запознавање со содржината и важноста на предметот Здравствена нега; Организација на болниците и болничката служба; Болничка соба, болнички кревет и болничка преслека; Прием на болен (нов болен и итен случај); Исхрана на болен, чистота на телото на болниот и грижа за душевното расположение на болниот; Опсервација на болен, витални знаци и односот помеѓу нив; Дијагностички испитувања на болен; Контрола на дефекација, уринирање и нега при повраќање; Чување и давање на лекови; Внесување на лекови во организмот со инјекции; Спречување и заштита од инфекции; Медицинско – технички операции при кои медицинската сестра му асистира на лекарот; Постапка при анафилактичен шок, колапс, кома и акутна респираторна инсуфициенција (АРИ); Нега на хируршки болни; Нега на стари луѓе, хронични болни и претсмртници.</p>				
12.	Методи на учење: Предавање, вежби, консултации.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	3 ЕКТС x 30 часа = 90 часа (2+1)			
14.	Распределба на расположливото време	30+15+15+15+15 = 90 часа			

15.	Форми на наставните активности		15.1.	Предавања- теоретска настава.	30 часа
			15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	15 часа
16.	Други форми на активности		16.1.	Проектни задачи	15 часа
			16.2.	Самостојни задачи	15 часа
			16.3.	Домашно учење - задачи	15 часа
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			70 бодови
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација		
22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач

		1.	Гордана Панова	Медицинска етика со деонтологија	УГД – Штип	2010	
		2.	Ликар Душан	Општа и специјална нега на болен	Табернакул, Скопје	2000	
		3.	Бархаш П. А.	Нега на болен и медицинска техника	Табернакул, Скопје	2010	
	22.2.	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
		1.	Фучкар Г.	Процес на здравствена нега	Здравствена школа, Загреб	2007	
		2.	Крстиќ А.	Нови содржини на сестринската работа	Медицински факултет, Белград	2005	

Ред. Број: 13

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет	МЕДИЦИНСКА МАСАЖА 1				
2.	Код	3FM130622				
3.	Студиска програма	Дипломиран физиотерапевт				
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус				
6.	Академска година / семестар	Прва година	7.	Број на ЕКТС кредити	4	
		Втор семестар				
8.	Наставник	Вон. проф. д-р Тоше Крстев				
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен прв и запишан втор семестар				
10.	Цели на предметната програма (компетенции):					

	Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со медицинската масажа како дел од физикалната медицина, нејзините ефекти и физиолошко влијание врз одделните органи и системи. Студентите ќе ги изучуваат основните принципи и зафати, правилата, индикациите и контраиндикациите за масажа. Постепено ќе ги совладуваат методите и техниките на масажа на одделните делови од телото како и различните видови масажа кои наоѓаат широка примена во физикалната терапија.			
11.	Содржина на предметната програма: <ol style="list-style-type: none"> 1. Вовед во масажата; 2. Физиолошко влијание на масажата врз одделните органи и системи; 3. Основни техники и зафати за масажа; 4. Масаж на грб; 5. Масаж на лумбален дел; 6. Масаж на горни екстремитети; 7. Масаж на долни екстремитети; 8. Масаж на глава; 9. Масаж на лице; 10. Масажна јака; 11. Масаж на граден кош; Масажа на стомак и на внатрешни органи;			
12.	Методи на учење: Интерактивни практични предавања , мултимедијални презентации, употреба на едукативни помагала и нагледни средства;			
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа (2+2)		
14.	Распределба на расположивото време	30+30+15+15+30 = 120 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење	30 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови

18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	<ul style="list-style-type: none"> Начинот на оценување е врз основа на кумулативност на освоени бодови од: предавања, вежби, колоквиуми и семинарска работа; Колоквиумите се независни еден од друг, т.е. полагање на еден не е предуслов за полагање на другиот колоквиум; Завршниот испит исто така не зависи од колоквиумите, тие не се услов за полагање на завршен испит, туку вкупниот број на освоени поени, кој не треба да биде помал од 42 поени; Во случај на недоволен број на поени за полагање на завршен испит, професорот може да организира и дополнителен колоквиум, кога за тоа има доволен број на кандидати. 	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Придружна евалуација на студентите и самоевалуација	

22.	Литература				
	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.1.	1.	Проф. Д-р Тоше Крстев Проф. д-р Ленче Николовска Проф. д-р Данче Василева и м-р Тамара Страторска	Медицинска масажа	УГД-Штип	2020
22.2.	Дополнителна литература				

Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	Краев, Т.,	Лечебен масаж	Софија,	2006
2.	Тодоров, Т.,	Мануална медицина – дијагностика и терапија	ВСУ „Черноризец храбар“	2005

Ред. Број: 14

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	КЛИНИЧКА ПРАКСА 1			
2.	Код	3FM130722			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година Втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	7
8.	Наставник	Раководител на студиска програма по Физиотерапевти			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Ислушана прва година			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Совладување на основните знаења и вештини од областа на Физикалната терапија и рехабилитација. Компетенциите се однесуваат на: Примена на знаењето стекнато од теоретската и практичната настава за време на изучувањето на стручните предмети од областа на физикалната терапија и рехабилитација.				
11.	<u>Содржина на предметната програма:</u> 1.Стекнување на знаење за индикации и контраиндикации за примена на физикална терапија; 2.Познавање на различните видови струи кои што се применуваат во електротерапијата, нивната намена и главно физиолошко дејство;				

	<p>3.Запознавање на апаратите за физикална терапија и обука за ракување со истите;</p> <p>4.Стекнување на компетенции за адекватна примена на функционални тестови за: мускулна сила (ММТ), болка, мускулен тонус, обем на подвижност на зглобовите, издржливост, функционален и статичен баланс и др.</p> <p>5.Познавање на правилата за составување на програма за физикална терапијата;</p> <p>6.Почитување на правилата за безбедност при работа со апаратите за физикална терапија;</p> <p>7.Способност за составување на шема и комплекс за кинезитерапија</p> <p>8.Примена на стекнатото знаење во секојдневната практична работа со пациенти;</p> <p>9.Способност за тимска работата</p> <p>10.Проценка и анализа на постигнатите резултати од применетата програма за лекување, како и соодветна корекција на истата во зависност од стадиумот на болеста на пациентот;</p> <p>За време на праксата, студентите се обврзани да водат стажантска книшка. По стажирањето, институцијата/одделот во која се изведува стручниот стаж му издава потврда за завршен стручен стаж на студентот. Стажантската книшка се предава на раководителот на студиската програма а потврдата во студентската служба. Раководителот на студиската програма и одговорните наставници ја оценуваат реализираната пракса.</p>			
12.	Методи на учење: Индивидуална работа, работа под менторство, тимска работа при изведување на постапки под стручен надзор на одговорното лице од оптиката			
13.	Вкупен расположив фонд на време	7 ЕКТС x 30 часа = 210 часа		
14.	Распределба на расположливо време	21 ден x 10 часа/дневно =210 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	
		16.2.	Самостојни задачи/вежби под менторство	210 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи	
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Стажантска книшка		50 бодови
	17.2.	Практична работа		50 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 80 бода	не реализирана	

		од 81 до 100 бода	реализирана
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Реализирани 210 часа практична настава е услов за реализација на предметот. Завршен испит не се полага	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација	

Ред. Број: 15

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ФУНКЦИОНАЛНА ДИЈАГНОЗА НА ЛОКОМОТОРЕН АПАРАТ			
2.	Код	ЗФМ130822			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втора година Трет семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Вон. проф. д-р Тоше Крстев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен втор и запишан трет семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со средствата, методите на испитување и функционална проценка на локомоторниот апарат.				
11.	Содржина на предметната програма: Функционална дијагностика – вовед и значење				

	<p>Функционално испитување глава и врат</p> <p>Функционално испитување на торакален лумбосакрален дел</p> <p>Функционално испитување на рамен појас</p> <p>Функционално испитување на горен екстремитет</p> <p>Функционално испитувањена карличен појас</p> <p>Функционално испитување на долен екстремитет</p> <p>Специјални тестови и испитувања</p>			
12.	<p>Методи на учење: Непосредни предавања (фаце то фаце) со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на практична настава во современо опремен кабинет по кинезитерапија со употреба на реквизити и други едукативни помагала и нагледни средства</p>			
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа (2+3)		
14.	Распределба на расположивото време	30+45+15+20+40 = 150 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	45 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	20 часа
		16.3.	Домашно учење	40 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)

		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетирање на студентите	

22.	Литература				
	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.1.	1.	Проф. Д-р Тоше Крстев, М-р Тамара Аџиска, Моника Колевска	Функционална дијагноза на локомоторен апарат - интерна скрипта	УГД	2021
	2.	Проф. Д-р Тоше Крстев, М-р Тамара Аџиска, Моника Колевска	Функционална дијагноза на локомоторен апарат - практикум	УГД	2021
22.2.	Дополнителна литература				

Ред. Број: 16

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв циклус на студии
1.	Наслов на наставниот предмет	ОСНОВИ НА КИНЕЗИТЕРАПИЈА
2.	Код	ЗФМ130922
3.	Студиска програма	Физиотерапевти
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус

6.	Академска година / семестар	Втора година / Трет семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Вон.проф. д-р Данче Василева			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен втор и запишан трет семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со значењето, основите и средствата на кинезитерапијата, како и нејзината примена во рехабилитацијата.				
11.	Содржина на предметната програма: Основи на кинезитерапија Историски развој на кинезитерапијата Причини за појава и развој на кинезитерапијата Предмет и објект на кинезитерапијата Суштина и насоки на дејство на кинезитерапијата Методи за регистрирање на ефектот од кинезитерапија Место и улога на кинезитерапијата во општиот заздравувачки процес и рехабилитацијата Карактер на кинезитерапијата Моторни навики и динамични стереотипи. Формирање на движечки навики и динамични стереотипи Општа методика на кинезитерапија Општи правила и принципи во примената на кинезитерапија Моторен режим на пациентите Дозирање на оптоварувањето во кинезитерапијата Периодизација и етапност На примената на кинезитерапија Основни принципи за изградба на методиките на кинезитерапија Форми и структура на процедурите по кинезитерапија Шема и комплекси во кинезитерапијата Контраиндикации за примена на кинезитерапија				

	Почетна положба и нејзиното значење во кинезитерапијата Заменски и компензаторни можности на кинезитерапијата Тренирање во кинезитерапијата Организација на процедурите по кинезитерапија Терапевтски средства и методи во кинезитерапијата			
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на задачи			
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа (2+3)		
14.	Распределба на расположивото време	30+45+15+20+40 = 150 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	45 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	20 часа
		16.3.	Домашно учење	40 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)

19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација

22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Данче Василева	Основи на кинезитерапија	УГД - Штип	2022
	2.	Данче Василева, Билјана Стодиќ	Авторизиран практикум по кинезитерапија	УГД-Штип	2021
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година

Ред. Број: 17

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии
1.	Наслов на наставниот предмет	МЕДИЦИНСКА МАСАЖА 2
2.	Код	ЗFM131022
3.	Студиска програма	Физиотерапевти
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус

6.	Академска година / семестар	Втора година Трет семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Вон. проф. д-р Тоше Крстев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишан четврти семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): <i>Теоретската настава.</i> Во текот на теоретската настава, студентите ќе се запознаат со медицинската масажа како дел од физикалната медицина, нејзините ефекти и физиолошко влијание врз одделните органи и системи. Студентите ќе ги изучуваат специјалните видови на масажа како и примената на масажата кај различни заболувања и состојби. <i>Практичната настава.</i> Во текот на практичната работа студентите своите теоретски знаења ќе ги применуваат и утврдуваат преку вежби во кабинетите по кинезитерапија физикална терапија и рехабилитација, при што студентите ќе бидат поделени во парови за да можат практично да ги совладаат техниките и методите на масажа.				
11.	Содржина на предметната програма: 1. Специјални масажни техники; 2. Техники на периостална масажа на одделните делови на телото; 3 Сврзоткивна масажа на различни делови од телото; 4. Мануелна лимфна дренажа; 5. Откривање на рефлекторни промени на телесната површина; 6. Индикации и контраиндикации за рефлекторна масажа; 7. Рефлекторно сегментарна масажа на различни зони на телото; 8. Масажата кај интерни болести; 9. Масажата при заболување на кардиоваскуларниот систем; 10. Масажата при невралгии, неврити, неврози и психози; 12. Масажата при повреди на ЛМА (контузии, дисторзии, луксации, фрактури); 13. Масажата кај дегенеративни заболувања на ЛМА;				

12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби.			
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часа = 180 часа (3+3)		
14.	Распределба на расположивото време	45+45+15+15+60 = 180 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	45 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	45 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење	60 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	<p>Начинот на оценување е врз основа на кумулативност на освоени бодови од: предавања, вежби, колоквиуми и семинарска работа;</p> <p>Колоквиумите се независни еден од друг, т.е. полагање на еден не е предуслов за полагање на другиот колоквиум;</p> <p>Завршниот испит исто така не зависи од колоквиумите, тие не се услов за полагање на</p>		

		завршен испит, туку вкупниот број на освоени поени, кој не треба да биде помал од 42 поени; Во случај на недоволен број на поени за полагање на завршен испит, професорот може да организира и дополнителен колоквиум, кога за тоа има доволен број на кандидати.
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Придружна евалуација на студентите и самоевалуација

22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Проф. Д-р Тоше Крстев Проф. д-р Ленче Николовска Проф. д-р Данче Василева и м-р Тамара Страторска	Медицинска масажа	УГД-Штип	2020
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Краев, Т.,	Лечебен масаж	Софија,	2006
		2.	Тодоров, Т.,	Мануална медицина – дијагностика и терапија	ВСУ „Черноризец храбар“	2005

Ред. Број: 18

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии
1.	Наслов на наставниот предмет	ИНТЕРНА МЕДИЦИНА СО РЕВМАТОЛОГИЈА
2.	Код	ЗФМ131122

3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втора година / Трет семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Вон. проф. д-р. Гордана Камчева Михајлова Вон. проф. д-р. Валентина Велковска Накова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Ислушани и положени анатомија и физиологија			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): стекнување на специфични знаења од интерната медицина кои се од интерес за физиотерапевтите, особено од аспект на рехабилитација - стекнување на вештини за примена на теоретските знаења во пракса				
11.	Содржина на предметната програма: - Болести на кардиоваскуларниот систем - 2 блока - Болести на респираторниот систем - 2 блока - Болести на гастроинтестиналниот систем – одбрани поглавја - Одбрани поглавја од хематологијата - Ревматолошки воспалителни заболувања - Ревматолошки дегенеративни заболувања - Вонзглобен ревматизам - Рехабилитација кај интернистичките заболувања - Ендокринолошки заболувања - Болести на уринарниот систем				
12.	Методи на учење: предавање, вежби, зработка на самостојни трудови				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часови = 120 часа (2+1)			

14.	Распределба на расположливото време		30+15+15+15+45 = 120 часа	
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи	45 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација	
22.	Литература			
	22.1.	Задолжителна литература		

Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
1.	Марија Вавлукис Валентина Велковска Накова Гордана Камчева Ангела Маролова	Авторизирани предавања “Одбрани поглавја од интерна медицина” Достапни во слободна форма на е-исепје	УГД, Штип	2013	
2.	Соња Генадиева-Ставриќ и група на автори	ИНТЕРНА МЕДИЦИНА (одбрани поглавја)	Катедра по интерна медицина УКИМ	2020	
3.	Charles Forbs, William Jackson	Clinical Medicine (Atlas), Third edition	Magar” Skopje	2012	
Дополнителна литература					
22.2.	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	Валентина Велковска Накова	Авторизирани предавања			

Ред. Број: 19

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	ПАТОФИЗИОЛОГИЈА	
2.	Код	3FM101522	
3.	Студиска програма	Физиотерапевти	
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус	

6.	Академска година / семестар	Втора година / Трет семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Насл. Доц. Тања Анѓушева Насл. Доц. Планинка Зафирова			
9.	Предуслови за запишување на предметот				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање на студентите со општите пореметувања на функцијата и патофизиолошките процеси на организмот.				
11.	Содржина на предметната програма: Теоретски наставни единици: 1. Пореметувања на градбата и функцијата на макромолекулите 2. Пореметувања на функцијата на субцелуларните структури 3. Пореметувања на енергетскиот метаболизам и метаболизмот на основните хранливи материи 4. Пореметувања на прометот на специфичните метаболички соединенија 5. Пореметувања на прометот на водата и електролитите 6. Пореметувања на ацидобазната рамнотежа 7. Биолошко активни ендогени соединенија во патофизиолошките процеси 8. Пореметувања на невровегетативната регулација. Патофизиолошка основа на болката. 9. Пореметувања на терморегулацијата. Имунопатофизиологија 10. Воспалени. Целокупно реагирање на организмот на нокса. 11. Циркулаторен шок. Пореметување на свеста. 12. Пореметување на развитокот и растот. Малигна преобразба и раст. Практични наставни единици: 1. Патофизиолошки основи на наследување на болестите и синдромите 2. Смрт на клетката 3. Супстратни хипоенергози – гладување				

	<p>4. Пореметувања на метаболизмот на белковините</p> <p>5. Пореметувања на метаболизмот на пуринските и приримидинските бази – Гихт</p> <p>6. Пореметувања на прометот на калциумот, фосфатите и магензиумот</p> <p>7. Гастроинтестинални хормони и неуропептиди</p> <p>8. Реакции на пресадување на ткивата</p> <p>9. Патофизиологија на стареење</p>			
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, практични вежби.			
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа		
14.	Распределба на расположивото време	30+30+20+20+50 = 150 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење	60 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Присуство на настава и освоени најмалку 42 поени од предиспитни активности.		

20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација

22.	Литература					
	Задолжителна литература					
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
	22.1.	1.	Gamulin, S. et all.	Pathophysiology	6th edition	2005
		2.	Стефан Џ.Мек Фи и Вилијам Генонг	Патофизиологија на болести Вовед во клиничка медицина	Проект на Владата на Р.Македонија	4- то издание Септември, 2002, превод 2011
	Дополнителна литература					
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
	22.2.	1.	Исак Таџер и соработници	Општа патолошка физиологија	Медицинска книга, Белград	

Ред. Број: 20

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии
1.	Наслов на наставниот предмет	ОСНОВИ НА ТРАДИЦИОНАЛНА КИНЕСКА МЕДИЦИНА
2.	Код	3FM131222
3.	Студиска програма	Физиотерапевти
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус

6.	Академска година / семестар	Втора година / Трет семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Вон. проф. д-р. Ленче Николовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	<p><u>Цели на предметната програма (компетенции):</u></p> <p><i>Теоретската настава.</i></p> <p>Стекнување на основни знаења од областа на Традиционалната кинеска медицина како автономен и сеопфатен систем за лекување, кој има свој теоретски пристап, дијагностички методи, и свои методи на лекување. ТКМ има холистички пристап бидејќи го гледа човечкото тело на физичко и енергетско ниво, како дел од сопственото окружување и како составен дел од универзумот. Секој дел од телото е поврзан со секој друг дел од телото и со неговата околина. Во кинеска медицина е невозможно да се лекува само 1 дел од телото или еден симптом, без да се земе во предвид ефектот врз целото тело. Студентите ќе се здобијат со теоретска и практична настава која ќе им овозможи примена на ТКМ подобрувајќи го животот на пациентите кои боледуваат од некаква болест или одржување на нормалниот живот кај здрави луѓе.</p> <p><i>Вежби.</i></p> <p>Практични вежби за стекнување на основни практични вештини за примена на методите на Традиционалната кинеска медицина како што се Акупунктура, Гуаша терапија, Туина масажа и Капинг терапија, Моксибустија</p>				
11.	<p><u>Содржина на предметната програма:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пет главни гранки на ТКМ 2. Теорија за Јин и Јанг, 3. Теорија на петте елементи, 4. Занг Фу органи, 5. Чи енергија и нејзиното движење, 6. Меридијани и колатерали - 12 главни и 8 дополнителни (екстра) меридијани. 7. Причини за болест според традиционалната кинеска медицина 8. ТКМ Дијагноза според 8-те принципи 9. Улога на 12-те Му и 12-те Шу точки 10. Туина масажа. 11. Гуаша терапија при акутна и хронична болка. 				

	12.Капинг терапија.			
	13.Моксибустија			
12.	<u>Методи на учење:</u> Интерактивни предавања со мултимедијални презентации, , изведување на практични вежби во современо опремен кабинет со комплетна опрема за практикување на методи на ТКМ.			
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа (2+3)		
14.	Распределба на расположливото време	30+45+10+15+50 = 150 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	45 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи	50 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби		

20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Z. Liu, , 2009.	Essentials of Chinese Medicine, Volume 1,	e-ISBN 978-1-84882-590-1 DOI 10.1007/978-1-84882-590-1 Springer-Verlag London Limited	2009
		2.	Maciocia. G.,.	The Practice of Chinese Medicine,	Published by Churchill Livingstone, ISBN 0-443-043051,	1994
		Дополнителна литература				
	22.2.	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	/	/	/	/	/	

Ред. Број: 21

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии
1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ВО НЕВРОЛОГИЈАТА
2.	Код	3FM131322
3.	Студиска програма	Физиотерапевти
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус

6.	Академска година / семестар	Втора година Четврт семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Вон.проф. д-р Данче Василева			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишана учебна година			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите се запознаваат со значењето, основните и современи методи на кинезитерапијата и рехабилитацијата, како немедикаментозен терапевтски пристап во лекувањето на различни невролошки заболувања и состојби. Познавањето на основните и современи методи за евалуација на функционалните нарушувања на нервниот систем им овозможува подготовка за ефективно користење на ресурсите, како основна стратешка цел на образованието и праксата во долгорочен план.				
11.	Содржина на предметната програма: Вовед и значење на кинезитерапија и рехабилитација во неврологијата; Методи за терапевтски пристап Основни функционални методи за евалуација на пациенти со невролошки нарушувања; Кинезитерапија и рехабилитација кај мозочен инсулт; Кинезитерапија и рехабилитација кај мултиплекс склероза; Кинезитерапија и рехабилитација кај Паркинсонова болест; Кинезитерапија и рехабилитација кај воспалителни заболувања на нервниот систем; Кинезитерапија и рехабилитација кај кранио и спиналноцеребрални повреди; Кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања и повреди на лумбалниот дискус; Кинезитерапија и рехабилитација кај нарушувања на периферниот нервен систем; Кинезитерапија и рехабилитација кај полиневропатии; Кинезитерапија и рехабилитација кај неврози и психози.				
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа (2+3)			
14.	Распределба на расположивото време	30+45++10+15+50 = 150 часа			

15.	Форми на наставните активности		15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часа
			15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	45 часа
16.	Други форми на активности		16.1.	Проектни задачи	10 часа
			16.2.	Самостојни задачи	15 часа
			16.3.	Домашно учење	50 часа
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови и завршен испит			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)
			од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
			од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација		
22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
	1.	Данче Василева	Авторизирани предавања	УГД – Штип	2021

		2.	Љубенова Д, Титјанова Е, Василева Д	Принципи на неврорехабилитација после мозочен инсулт. Клиничка неврологија	КОТИ ЕООД - Софија	2021	
		3.	Џоел А. Делиса	Физикална медицина и рехабилитација (том 1 и 2)	Табернакул	2012	
	22.2.	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
		1.	Volker Dietz, Nick S. Ward	Oxford textbook of neurorehabilitation	Oxford University Press	2015	

Ред. Број: 22

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет	МАНУЕЛНА ТЕРАПИЈА НА МЕКИ ТКИВА				
2.	Код	3FM131422				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти				
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус				
6.	Академска година / семестар	Втора година Четврт семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5	
8.	Наставник	Вон. проф. д-р Тоше Крстев				
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен трет и запишан четврт семестар				
10.	Цели на предметната програма (компетенции):					

	Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со средствата, методите и протоколите на мануелната терапија при третирање на меките ткива.			
11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <p>Нормална мускулна функција и мускулна дисфункција</p> <p>Мускуло-фасцијални техники во мануелната терапија</p> <p>Индикации и контраиндикации за примена на мускуло-фасцијални техники</p> <p>Примена на мускуло-фасцијални техники во областа на рамениот појас</p> <p>Примена на мускуло-фасцијални техники на горен екстремитет</p> <p>Примена на мускуло-фасцијални техники на долен екстремитет</p> <p>Примена на мускуло-фасцијални техники во областа на главата</p> <p>Примена на мускуло-фасцијални техники на трупот</p> <p>Примена на мускуло-фасцијални техники во карличниот појас</p> <p>Интегриран пристап на примена на мускуло-фасцијални техники</p>			
12.	Методи на учење: Непосредни предавања (фаце то фаце) со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на практична настава во современо опремен кабинет по кинезитерапија со употреба на реквизити и други едукативни помагала и нагледни средства			
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа (2+3)		
14.	Распределба на расположивото време	30+45+10+15+50 = 150 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	45 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење	50 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови	70 бодови	

	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)	10 бодови
	17.3.	Активност и учество	20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од пред испитни активности	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетање на студентите	

22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Проф. Д-р Тоше Крстев	Мануелна терапија на меките ткива интерна скрипта	УГД	2020
		2.	Проф. д-р Лејла Крајџикова; Доц. д-р Ленче Николовска; д-р Тоше Крстев; д-р Данче Василева; М-р Тамара Страторска	Мануелна терапија	УГД	2014
		Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Карл Левит	Мануелна терапија		1981	
	2.	Лејла Крајџикова	Мобилизирач масаж – характеристика и		2007	

				техники за гръбначен стълб.		
		3.	Евгенија Димитрова	Мускулна релаксация и стречинг в мануална терапия.	НСА ПРЕС	2008

Ред. Број: 23

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет	ЕРГОТЕРАПИЈА И МЕДИЦИНСКА РЕХБИЛИТАЦИЈА КАЈ ЛИЦА СО ПОСЕБНИ ПОТРЕБИ				
2.	Код	3FM131522				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти				
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус				
6.	Академска година / семестар	Втора година / Четврт семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6	
8.	Наставник	Вон. проф.д-р Ленче Николовска				
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен четврти и запишан петти семестар				
10.	<p><u>Цели на предметната програма (компетенции):</u></p> <p>Предметната програма по предметот Ерготерапија и медицинска рехабилитација кај лица со посебни потреби има за цел да ги оспособи студентите физиотерапевти за рехабилитација, реедукација и ресоцијализација на пациентите со трајни и неповратни нарушувања на ЛМА.</p> <p>Во текот на наставата, преку практични вежби студентите ќе се запознаат со средствата, методите и протоколите на Медицинска рехабилитација и ерготерапија при лекување на лица со посебни потреби.</p>					
11.	<p><u>Содржина на предметната програма:</u></p> <p>1. Вовед во Ерготерапијата;</p>					

	<p>2. Процес на ерготерапија</p> <p>3. Активности од секојдневниот живот</p> <p>4. Когнитивна дисфункција</p> <p>5. ЛОДИ- моделот во ерготерапијата;</p> <p>6. Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со хемиплегија</p> <p>7. Медицинска рехабилитација и ерготерапија во ортопедија и травматологија;</p> <p>8. Медицинска рехабилитација и ерготерапија во геријатријата;</p> <p>9. Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со ментални нарушувања</p> <p>10. Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај деца со интелектуална попреченост</p> <p>11. Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со ДЦП</p> <p>12. Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со аутизам</p> <p>13. Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со Даунов синдром</p>			
12.	<p><u>Методи на учење:</u></p> <p>Интерактивни предавања со мултимедијални презентации, , изведување на практични вежби во современо опремени кабинети за физикална терапија и кинезитерапија со најнова апаратура и други едукативни помагала и нагледни средства.</p>			
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часа = 180 часа (3+3)		
14.	Распределба на расположливото време	45+45+10+20+60 = 180 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава.	45 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски)	45 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа
		16.2.	Самостојни задачи	20 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи	60 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.		до 50 бода	5 (пет) (F)	

	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	51 x до 60 бода	6 (шест) (E)			
		61 x до 70 бода	7 (седум) (D)			
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)			
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)			
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација				
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Ivan Topuzov	Occupational Therapy - 1-st part (3-rd edition)	'Simel pres" ISBN:978-954-9487-67-1 Sofija, N.R.B.	2009
		2.	Ivan Topuzov	Occupational Therapy- 2-nd part	RIK "Simel" ISBN:978-954-9487-41-1	2008
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Ивет Колева	Функционална оценка в медицинската рехабилитација и ерготерапијата	RIK "Simel" Sofija ISBN:978-619-183-010-7	2014

		2.	Данелина Вачева	Ръководство за учебно-клинична практика по трудотерапия	“EKS-PRES” OOD-Gabrovo ISBN 978-954-490-485- 2	2015
--	--	----	--------------------	--	---	------

Ред. Број: 24

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет	РАДИОЛОШКА АНАТОМИЈА				
2.	Код	3FM131622				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти				
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус				
6.	Академска година / семестар	Втора година / Четврт семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4	
8.	Наставник	Проф. д-р Антонио Глигориевски Насловен Доц. д-р. Јасминка Чабуковска-Радуловска Насловен Доц. д-р. Тања Петровска				
9.	Предуслови за запишување на предметот	/				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): запознавање со предметот и стекнување основни знаења од рентгенската анатомија					
11.	Содржина на предметната програма: 1. Вовед во рентгенската анатомија. 2. Основи на општата радиологија. 3. Рентгенска анатомија на краниум 4. Рентгенска анатомија на рбет. 5. Рентгенска анатомија на горни екстремитети 6. Рентгенска анатомија на долни екстремитети. 7 Рентгеска анатомија на граден кош и торакални органи. 8. Рентгеска анатомија на гастроинтестиналниот тракт. 9. Рентгеска анатомија на интраперитонеалните					

	паренхимни органи. 10. Рентгеска анатомија на хепатобилијарен тракт. 11. Рентгеска анатомија на уринарниот тракт. 12. Рентгеска анатомија на нервниот систем			
12.	Методи на учење: предавања, вежби семинарски работи			
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа (2+2)		
14.	Распределба на расположливото време	30+30+15+15+30 = 120 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење – задачи	30 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби		
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски		

21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Антонио Глигориевски	Автризирани предавања		2020/21
		2.	Јасминка Чабуковска Радуловска	Автризирани предавања		2020/21
	3.	Тања Петровска	Автризирани предавања		2020/21	
	22.2.	Дополнителна литература				
Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година	
1.						

Ред. Број: 25

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	НЕВРОЛОГИЈА			
2.	Код	3FM131722			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втора година Четврт семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4

8.	Наставник	Насловен Доц. д-р. Даниела Ристиќ-Стомнарска		
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишана втора година на студии		
10.	Цели на предметната програма (компетенции): запознавање со спектарот на невролошки заболувања, основи на дијагноза и терапија на невролошки заблувања			
11.	Содржина на предметната програма: Невролошка анамеза и статус, мотилитет, сензибилитет, рефлекс Испитување на кранијалните нерви Заболувања на периферниот нервен систем и рбетниот мозок Заболувања на мускулите (миопатии) и болести на невро-мускулна врска Цереброваскуларни болести Невродегенеративни заболувања Дијагностички методи во неврологијата (ЕЕГ, ЕМГ, Евоцирани потенцијали, КТ/МР)			
12.	Методи на учење: комбинирана настава-online и со физичко присуство			
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа =120 часа (2+1)		
14.	Распределба на расположливото време	30+15+10+15+50 = 120 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи	50 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови

18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)			
		51 x до 60 бода	6 (шест) (E)			
		61 x до 70 бода	7 (седум) (D)			
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)			
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)			
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите пред испитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Вера Петрова и сор.	Основни принципи на современа неврологија	Просветно дело	2002
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.						

Ред. Број: 26

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	КЛИНИЧКА ПРАКСА 2	
2.	Код	3FM131822	
3.	Студиска програма	Физиотерапевти	
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки	

		Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втора година Четврт семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	7
8.	Наставник	Раководител на студиска програма по Физиотерапeвти			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Ислушана прва година			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): едуцирање на кадри кои ќе покажат знаење и способност за индивидуално и тимско работење, кои што ќе може да се вклучат во работата на болниците и центрите за физиотерапија, кинезитерапија и рехабилитација.				
11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Едукација за примена на Галванотерапија, припрема на пациентот, правилно поставување на електродите, постапка по завршување на процедурата; 2. Едукација за спроведување на електрофореза на лекови, правила за поставување на лекот врз електродите, позитивни ефекти од електрофореза; 3. Едукација за примена на Ниско фреквентни струи, локализација на моторни точки, форма на импулсите за третман на денервирани и атрофирани мускули; 4. Стекнување знаење за Среднофреквентни струи (начин на добивање, принцип за вкрстено поставување на електродите, главен физиолошки ефект); 5. Едукација за примена на Високофреквентни струи, нивна класификација, методи на примена и физиолошки ефекти врз ткивата кои се третираат; 6. Едукација за терапија со ултразвук, методи за УЗ терапија, лечебни ефекти, и правила за спроведување на третман со Ултразвук; 7. Едукација за спроведување на Фонофореза, методи на внесување на лекот, ефекти, индикации и контраиндикации. 8. Примена на Магнетна терапија, ефекти, индикации и контраиндикации, предност на МТ во однос на другите видови терапија; 9. Едукација за примена на Светлинска терапија (хелиотерапија), кожни реакции од дејството на ИЦ и УВ светлина, биодоза, правила за спроведување на хелиотерапија; 10. Едукација за примена на Ласертерапија, методи на ЛТ, физиолошко дејство на ласер; <p><u>За време на праксата</u>, студентите се обврзани да водат стажантска книшка. По стажирањето, институцијата/одделот во која се изведува стручниот стаж му издава</p>				

	потврда за завршен стручен стаж на студентот. Стажантската книшка се предава на раководителот на студиската програма а потврдата во студентската служба. Раководителот на студиската програма и одговорните наставници ја оценуваат реализираната пракса.			
12.	Методи на учење: Индивидуална работа, работа под менторство, тимска работа при изведување на постапки под стручен надзор на одговорното лице од оптиката			
13.	Вкупен расположив фонд на време	7 ЕКТС x 30 часа = 210 часа		
14.	Распределба на расположливо време	21 ден x 10 часа/дневно =210 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	
		16.2.	Самостојни задачи/вежби под менторство	210 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи	
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Стажантска книшка	50 бодови	
	17.2.	Практична работа	50 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 80 бода	не реализирана
			од 81 до 100 бода	реализирана
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Реализирани 210 часа практична настава е услов за реализација на предметот. Завршен испит не се полага		
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација		

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ОРТОПЕДИЈА И ТРАУМАТОЛОГИЈА			
2.	Код	3FM131922			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Вон. проф. д-р Јасмин Циривири			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Дефиниција, најчести заболувања во ортопедијата и најчести повреди на локомоторниот апарат.				
11.	Содржина на предметната програма: Поставување на дијагноза и нивен третман.				
12.	Методи на учење: Теоретски предавања, практични вежби, изработка на семинарски труд, колквиуми, завршен испит.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа (2+2)			
14.	Распределба на расположивото време	30+30+15+15+30 = 120 часа			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.		30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.		30 часа
16.		16.1.	Проектни задачи		15 часа

	Други форми на активности		16.2.	Самостојни задачи	15 часа	
			16.3.	Домашно учење – задачи	30 часа	
Начин на оценување						
17.	17.1.	Тестови			70 поени	
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 поени	
	17.3.	Активност и учество			20 поени	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација			
Литература						
22.	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Riutz/Cicero	Emergency Management of skeletal trauma	Mosby	2019
		2.	Циривири, Јасмин	Скрипта по ортопедија	Е библиотека, УГД Штип	2021
		3.	Циривири, Јасмин	Практикум по ортопедија	Е библиотека, УГД Штип	2021

		Дополнителна литература				
22.2.		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	A.H. Crenshaw	Campbells operative orthopaedics	Mosby	2014
		2.	Weinstein, Buckwalter	TUREKS Orthopaedics Principles and their application	J.B. LIPPINCOTT Company Philadelphia	2015

Ред. Број: 28

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА ВО ОРТОПЕДИЈА И ТРАУМАТОЛОГИЈА И ХИРУРГИЈА			
2.	Код	3FM132022			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	7
8.	Наставник	Вон. проф. д-р Тоше Крстев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишан петти семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со средствата, методите и протоколите на кинезитерапија при лекување на ортопедски и хируршки заболувања и состојби.				
11.	<u>Содржина на предметната програма:</u> 1. Кинезитерапија во ортопедија, трауматологија и хирургија				

	<p>2. Цели, задачи, средства и методи на рехабилитација во ортопедија, трауматологија и хирургија</p> <p>3. Кинезитерапија при повреди и фрактури во областа на рамениот појас Кинезитерапија при повреди и фрактури на горен екстремитет</p> <p>4. Кинезитерапија при повреди и фрактури на рбетниот столб и карлица Кинезитерапија при повреди и фрактури на долен екстремитет</p> <p>5. Кинезитерапија при заболувања во областа на коленото</p> <p>6. Кинезитерапија при ампутации и протезирање</p> <p>7. Кинезитерапија при телесни деформитети</p> <p>8. Кинезитерапија во торакалната хирургија</p> <p>9. Кинезитерапија во абдоминална хирургија</p> <p>10. Кинезитерапија и рехабилитација при рани</p> <p>11. Кинезитерапија и рехабилитација во кардиохирургијата</p> <p>12. Кинезитерапија и рехабилитација при мастектомија</p>			
12.	Методи на учење: Непосредни предавања со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на практична настава во современо опремен кабинет по кинезитерапија со употреба на реквизити и други едукативни помагала и нагледни средства			
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа (3+4)		
14.	Распределба на расположивото време	45+60+10+10+15 =150 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	45 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	60 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10/ часови
		16.2.	Самостојни задачи	10 часови
		16.3.	Домашно учење	15 часови
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)

		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетаирање на студентите	

22.	Литература				
	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.1.	1.	Проф. Д-р Тоше Крстев	Кинезитерапија и рехабилитација во ортопедија, трауматологија и хирургија – интерна скрипта	УГД	2020
	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.2.	1.	Соколов Б., Милчева Д.	Комплекси за ЛФК при трауматологични, ортопедични и неврологични забол.	Софија ПРЕС	1982

Ред. Број: 29

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии
1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА КАЈ ИНТЕРНИ ЗАБОЛУВАЊА
2.	Код	ЗФМ132122
3.	Студиска програма	Физиотерапевти

4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година / Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Вон. проф. д-р Ленче Николовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен четврти и запишан петти семестар			
10.	<p>Цели на предметната програма (компетенции):</p> <p>Во текот на наставата, студентите се запознаваат со значењето на кинезитерапијата и рехабилитацијата, како не медикаментозен терапевтски пристап во лекувањето на интерните заболувања. Постигнувањата на современата медицина создаваат предуслови за позадлабочен пристап во изучувањето на терапевтските можности на вежбите и рехабилитацијата и теоретски го оправдуваат нивното користење во клиничката пракса по интерни болести.</p>				
11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вовед и значење на кинезитерапија и рехабилитација кај интерни заболувања. 2. Кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања на респираторен систем. 3. Кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања на кардиоваскуларниот систем. Основни симптоми и синдроми кај кардиоваскуларни заболувања. Кардијална инсуфициенција. Васкуларна инсуфициенција. 4. Кинезитерапија и рехабилитација после инфаркт на миокардот; 5. Кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања на периферни артерии (болест на Бјургер, болест на Рејно) и периферни вени (флебит, тромбофлебит, флеботромбоза). 6. Кинезитерапија и рехабилитација кај воспалителни и дегенеративни заболувања на зглобовите. 7. Кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања на гастроинтестиналниот тракт. 8. Кинезитерапија и рехабилитација кај нарушувања на моторната и секреторната функција на желудникот 9. Примена на кинезитерапијата и рехабилитацијата кај метаболитни заболувања (диабет, дебелина, гихт) 				

	10. Примена на кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања на црниот дроб			
	11. Примена на кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања на жолчните патишта			
	12. Примена на кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања на уринарниот систем.			
12.	<p>Методи на учење:</p> <p>Интерактивни предавања со мултимедијални презентации, , изведување на практични вежби во современо опремени кабинети за физикална терапија и кинезитерапија со современа апаратура и други едукативни помагала и нагледни средства</p>			
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x30 часа = 150 часа (2+3)		
14.	Распределба на расположливото време	30+45+10+15+50 = 150 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава.	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски)	45 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи	50 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)

19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби			
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација			
Литература					
22.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1. 1.	Nikolovska Lence, Vasileva Dance, Krstev Toshe and Stratorska, Tamara	<u>Скрипта по Клиничка кинезитерапија.</u>	COBISS.MK-ID 101797386 . ISBN 978-608-244-342-3	2016
	22.1. 2.	Nikolovska, Lence and Krstev, Toshe and Vasileva, Dance and Stratorska, Tamara	<u>Практикум по клиничка кинезитерапија.</u>	УГД – Штип ISBN 978-608-244-131-3.	2014
	22.2.	Дополнителна литература			
Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
22.2. 1.	/	/	/	/	

Ред. Број: 30

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	БАЛНЕОЛОГИЈА И ХИДРОТЕРАПИЈА	
2.	Код	3FM132222	
3.	Студиска програма	Физиотерапевти	

4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Вон. проф. д-р Данче Василева			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	<p>Цели на предметната програма (компетенции):</p> <p>Во текот на теоретската настава, студентите ќе се запознаат со хидро и балнеотерапијата како составен дел на физикалната терапија. Во наставната програма ќе ја изучуваат класификацијата на минералните води, нивните механизми на дејствување врз човечкиот организам, како и методите и начините на нивна примена. По детално ќе ги изучуваат различните видови минерални води, нивниот состав и физиолошко дејство врз организмот. Во вториот дел ќе се изучуваат различните техники, методи и дозирања во хидротерапијата и основните принципи за комбинирање на водата со останатите физикалните фактори. Од практична гледна точка, балнео и хидротерапијата се во основата на градењето на современите физиотерапевтски и други функционално, реконвалесцентни програми. Продлабочените познавања за расположливите природни благодати се предуслов за постигнување и одржување на физичкото и менталното здравје на човекот и подобрување на квалитетот на живот. Во склоп на наставната програма се вклучени и СПА, таласотерапија, пелоидотерапија, вапотерапија, псамотерапија.</p>				
11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <p>I. Балнеологија</p> <p>I.1 Минерални води</p> <p>I.2 Аеросолна терапија</p> <p>I.3 Пелоидотерапија</p> <p>I.4 Озонска терапија</p> <p>I.5 Влијание на балнеотерапијата и балнеореакција</p> <p>I.6 Индикации и контраиндикации за примена на Балнеотерапија</p> <p>II. Хидротерапија и термотерапија</p>				

	II.1 Хидротерапија – физика на водата и нејзиниот однос со рехабилитација во вода II.2 Влијанието на рехабилитацијата во вода врз одделните системи на организмот II.3 Методи на примена, дозирање, времетраење и правила за спроведување на хидротерапија II.4 Видови на хидротретмани II.5 Хидрокинезитерапија II.6 Термотерапија. Видови топлински третмани			
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби			
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 = 120 часа		
14.	Распределба на расположивото време	30+30+10+10+40 = 120 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа
		16.2.	Самостојни задачи	10 часа
		16.3.	Домашно учење	40 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови	70 бодови	
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)	10 бодови	
	17.3.	Активност и учество	20 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)

19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација

22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Данче Василева	Балнеологија и хидротерапија	УГД- Штип	2020
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година

Ред. Број: 31

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ГЕРИЈАТРИЈА СО НЕГА			
2.	Код	3FM110422			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година / Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Вон.проф.д-р. Валентина Велковска Накова			

		Насловен доц. д-р Валентина Ристеска Нејашмиќ		
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишан 5-ти семестар		
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Стекнување на основни знаења од областа на Геријатрија и нега, неопходни за стекнување на дополнителни квалификации во студиската програма на Физиотерапевти; Стекнување на вештини за практична примена на научната теорија.			
11.	Содржина на предметната програма: Грижа за постарите лица и функционална проценка, начин на препознавање на деменција и депресија, падови кај стари лица, малтретирање на стари лица, нега на пациент на умирање, проценка за институционална грижа, Бенигна простатна хипертрофија, дневно болничка грижа кај постари, контролни прегледи кај постари, хипертензија, инфекции, нутритивни пореметувања, организација на грижата кај постарите, превенција и третман на декубитуси, опстипација, преглед на употреба на лекови, купирање на болка, канцери, палијатива, кардиоваскуларни болести и нарушувања на работата на органите кај стари лица.			
12.	Методи на учење: <u>Теоретска настава:</u> Интерактивна настава: предавања со дискусија и ангажирање на студентите. Мултимедијална настава. Е-учење. Поединечни консултации со студентите и консултации во групи. <u>Практична настава:</u> Практични вежби за вежбање на клинички вештини.			
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часови (2+2)		
14.	Распределба на расположливото време	30+30+15+15+30 = 120 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи	30 часа
17.	Начин на оценување			

	17.1.	Тестови			70 бодови	
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
	17.3.	Активност и учество			20 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)	
		51 x до 60 бода			6 (шест) (E)	
		61 x до 70 бода			7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)	
		од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Д-р Роберт Е. Ракул	Учебник по семејна медицина	Табернакул	2010
		2.		Упатства за практикување на медицина базирана на докази	Министерство за здравство на РМ	2004
	22.2.	Дополнителна литература				
Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година	
1.						

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ХИРУРГИЈА			
2.	Код	3FM132322			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година / Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Насловен доц. д-р Гордана Божиновска-Беака Насловен доц. д-р Ристе Симеонов			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Нема предуслови			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Совладување на општите хируршки принципи				
11.	Содржина на предметната програма: <ul style="list-style-type: none"> – Анестезија и ризик фактори, Флуиди и Електролити; – Нутрициона поддршка на хирушки пациент, Абнормално крвавење и коагулопатии; – Иницијална евалуација на трауматизиран пациент и тапа абдо-минална траума; – Термални повреди: класификација и третман; – Акутен абдомен (клиничка презентација, асоцирани болести и третман); – Опструкција на тенко и дебело црево (клиничка манифестација, дијагностичка евалуација, начини на разрешување); – Инфламаторни заболување на дебело црево, малигни и преканцерни лезии-симптоми, дијагностика, хирушко лекување; – Хепатобилијарен тракт- асоцирани болести, клиничка презентација, дијагностика и начин на лекување; – Болести на желудникот- класификација, презентација, дијагностика и лекување; – Имицинг дијагностички методи- инвазивни дијагностички методи кои се употребуваат во Хирургијата; – Основни дијагностички методи во урологијата дијагностика и начини на лекувања. 				

12.	Методи на учење: Теоретска и практична настава			
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа (3+1)		
14.	Распределба на расположливото време	45+15+15+15+30 = 120 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	45 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи	30 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби		
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација		

22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Ј. Пановски	Општа хирургија		
	2.	Ј. Пановски	Специјална хирургија			
	22.2.	Дополнителна литература				
Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година	
1.						

Ред. Број: 32

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	СТРУКТУРНИ КОМПЕТЕНЦИИ НА ЗДРАВСТВЕНИ РАБОТНИЦИ И СТУДЕНТИ			
2.	Код	ЗФМ162122			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	2
8.	Наставник	Проф. д-р Цена Димова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишан петти семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): - медицинска едукација со педагошки пристапи кон стигмата и нееднаквости кои потенцираат културното разбирање на индивидуалните пациенти, со особено внимание на силите кои влијаат врз здравјето на ниво над индивидуалните интеракции.				

	- Ги разгледува постојните структурни пристапи кон стигмата и здравствените нееднаквости кои се развиваат надвор од медицината и предлага измени во медицинска едукација.			
11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <p>А) Предавања:</p> <p>1.Вовед во структурни компетенции на здравствени работници и студенти; 2.Наративна медицина; 3.Препознавање на структури кои ги обликуваат клинички интеракции; 4.развивање на екстра-клинички јазик на структура; 5.реартикулација на "културната" формулација во структурна смисла; 6.набљудување и замислување на структурни интервенции; 7.Културолошки аспекти во унапредување на здравје на вулнерабилни групи (однос доктор – пациент, студент – пациент, однос со лица од ранливи групи); 8.HIV и AIDS-поврзани со стигма и дискриминација: концептуална рамка и импликации, систем и нон -дискриминација во системот; 10.Нон-дискриминација на ранливи и социјални групи; 11.Специфичен пристап и подобрување на здравствена заштита на ранливите и социјални групи со соодветен пристап на нон-дискриминација;12.Интер културолошки и структурни компетенции и комуникации.</p> <p>Б) Вежби:</p> <p>1.Етички аспекти на медицински истражувања врз луѓе и кај ранливо население; 2.Културолошки компетенции; 3.Структурни компетенции; 4.Наративна медицина; 5.Медицинска одговорност за недискриминација (ставови, знаења, вештини); 6.Дискриминација при заштита на здравјето кај вулнерабилните групи; 7.Културолошки и структурни аспекти на вулнерабилни групи; 8.Поимот еднаквост и негови претпоставки; 9.Респектирање на човековите права; 10.Јавното здравство и здравствениот систем напредување на културолошките и структурни компетенции на здравствените професионалци; 11.Културолошки аспекти во унапредување на здравје на вулнерабилни групи (однос доктор – пациент, студент – пациент, однос со лица од ранливи групи); 12.HIV и AIDS- поврзани со стигма и дискриминација: концептуална рамка и импликации.</p>			
12.	Методи на учење: Предавања, работилници, аудиториски вежби, консултации.			
13.	Вкупен расположив фонд на време	2 ЕКТС x 30 часа = 60 часа		
14.	Распределба на расположивото време	30+0+10+10+10 = 60 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (аудиториски), семинари, тимска работа	0 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа
		16.2.	Самостојни задачи	10 часа

		16.3.	Домашно учење	10 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови (колоквиуми и завршен испит)		70 бода
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бода
	17.3.	Активност и учество		20 бода
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)
			од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
			од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Предавања, работилници, аудиториски вежби, консултации.	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Придружна евалуација на студентите и самоевалуација	

22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Ќосевска Е, Велиќ-Стефановска В, Најчевска М, Спасовски М, Георгиевска-Исмаил Љ, Димова Цена, Положани А, Мирчевска Л, Рајчановска Д	Културолошки и структурни компетенции на здравствените работници: книга за студенти по медицински науки и здравство	Фондација Отворено општество – Скопје, Македонија, ISBN 978-608-218-271-1	2018.
2.	Ќосевска Е, Велиќ-Стефановска В, Најчевска М,	Културолошки и структурни компетенции на	Фондација Отворено општество –	2018		

		Спасовски М, Георгиевска- Исмаил Љ, Димова Цена, Положани А, Мирчевска Л, Рајчановска Д	здравствените работници: практикум за студенти по медицински науки и здравство	Скопје, Македонија, ISBN 978-608- 218-272-8.		
	3.	Jonathan M. Metzl Helena Hansen	Structural competency: Theorizing a new medical engagement with stigma and inequality Structural Stigma and Population Health	Social Science & Medicine Volume 103 , Pages 126–133	2014	
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Quesada J., Holmes SM, Sue K., Bourgois Ph.,	Re-invigorating the social history: "Structural vulnerability" as a tool for promoting structural competence in health care.	Academic Medicine structural Vulnerability Manuscript: 1-17	2015
		2.	Charon Rita, Hermann Nellie, Devlin Michael.	Close Reading and Creative Writing in Clinical Education: Teaching attention, Representation and Affiliation	Academic medicine	2015
		3.	Castaneda Heide., Holmes Seth M, Madrigal DS., DeTrinidad Young Maria-Elena, Beyeler Naomi, Quesada James	Immigration as a Social Determinant of Health	Annu. Rev. Public Health 2015.36:375-392.	2015

Ред. Број: 33

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ОСНОВИ НА НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА РАБОТА			
2.	Код	3FM160122			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	2
8.	Наставник	Проф. д-р Милка Здравковска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Стекнување на знаење за основните принципи и методологија на научно-истражувачката работа; Користење на биомедицинските бази на податоци и практикување на медицина базирана на докази; Стекнување на вештини за изведување на истражување; Спроведување на истражувачки проект; Правила за подготовка на манускрипт за публикација на резултати од научно истражување; Правила и подготовка за успешна презентација на научен труд во форма на орална или постер презентација.				
11.	Содржина на предметната програма: <u>Теоретски наставни единици:</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основни поими за наука и научен метод 2. Етика и одговорно однеасување во научно истражувачката работа 3. Епидемиолошки методи во научно-истражувачката работа 4. Типови на истражувања – дизајн на студии 5. Користење на биомедицински бази на податоци и практикување на медицина базирана на докази 				

	6. Стратегии за пребарување на литература 7. Планирање и спроведување на научно истражување 8. Научен труд - класификација на трудовите 9. Делови на научен труд 10. Подготовка на манускрипт и публикување 11. Цирирање на референци 12. Стил на пишување и презентација на научен труд <u>Практични наставни единици:</u> 1. Етика во научно истражувачката работа: прикази на случаи и дискусија 2. Пребарување на интернет - користење на биомедицински бази на податоци 3. Стратегии за пребарување на литература 4. Критичка анализа на труд (примери на публикувани трудови) 5. Планирање на истражување 6. Начини на собирање на податоци – конструирање на анкетен прашалник 7. Проектна задача за научно истражувачки проект по зададена хипотеза – работа во мали групи 8. Презентација на проектните задачи – критичка анализа 9. Презентација на проектните задачи – критичка анализа 10. Самостојно правење на абстракт од трудови кои се публикувани (in extenso) 11. Презентација на абстракти – критичка анализа 12. Орална/постер презентација на научен труд			
12.	Методи на учење: Предавања, вежби, методи на групни дискусии, индивидуални задачи, семинарски труд, презентација на научен труд;			
13.	Вкупен расположив фонд на време	2 ЕКТС X 30 = 60 часа (2+0)		
14.	Распределба на расположивото време	30 + 0 + 10+10+10 = 60 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	0 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа
		16.2.	Самостојни задачи	10 часа
		16.3.	Домашно учење	10 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови и завршен усмен испит		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови

	17.3.	Активност и учество	20 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)	
		од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)	
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)	
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	За потпис - присуство на најмалку 7 (60%) предавања; За завршен испит -освоени минимум 42 бода по сите основи;		
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација		

22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Здравковска Милка	Авторизирани предавања		
		2.	Марушиќ и сор.	Увод у знанствени рад у медицини	Медицинска наклада, Загреб	2004
		3.	Мирко Ж. Спироски	Научниот труд – да се напише и да се објави	Скопје	2002
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.				

Ред. Број: 34

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	МАНУЕЛНА ТЕРАПИЈА СО ПНМО			
2.	Код	ЗFM132422			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година	7.	Број на ЕКТС кредити	5
		Шести семестар			
8.	Наставник	Вон.проф. д-р Тоше Крстев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен петти и запишан шести семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со мануелните манипулации на одделните сегменти на рбетниот столб и техниките на мобилизација на периферните зглобови				
11.	<u>Содржина на предметната програма:</u> Значењето и принципите на мануелната терапија Блокадата како рефлекторен феномен и нивна локализација Испитување и дијагноза Индикации и контраиндикации за мануелна терапија Клиничка слика на вертеброгените пореметувања Техника на мануелната процедура Профилактика на блокадите Мануелни техники				

	<p>Мобилизациски техники</p> <p>Манипулациски техники на одделните сегменти на рбетниот столб</p> <p>Манипулациски техники на одделните сегменти на човечкото тело</p> <p>Проприоцептивно нервно мускулно олеснување - физиолошки принципи</p> <p>ПНМО дијагонали за горен екстремитет</p> <p>ПНМО дијагонали за долен екстремитет</p> <p>ПНМО шаблони на движење на целото тело</p>			
12.	<p>Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на задачи</p>			
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа (3+4)		
14.	Распределба на расположивото време	45+60+10+15+20 = 150 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Форми на наставните активности	45 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	60 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Други форми на активности	10 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење	20 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		Критериуми за оценување (бодови/ оценка)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)

		од 71 до 80 бода	8 (осум) (С)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (В)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (А)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетаирање на студентите	

22.	Литература				
	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.1.	1.	Проф. Д-р Лејла Крајџикова; Доц. Д-р Ленче Николовска; Д-р Тоше Крстев; Д-р Данче Василева; М-р Тамара Страторска	Мануелна терапија	УГД	2014
	2.	Проф. Д-р Тоше Крстев	Проприоцептивно нервно мускулно олеснување – скрипта	УГД	2020
	3.	Проф. Д-р Тоше Крстев	Проприоцептивно нервно мускулно олеснување – практикум	УГД	2020
	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.2.	1.	Карл Левит	Мануелна терапија		1981
	2.	Лејла Крајџикова	Мобилизирач масаж – характеристика и техники за грбначен стълб.		2007

		3.	Евгенија Димитрова	Мускулна релаксација и стречинг в мануалната терапија.	НСА ПРЕС	2008
--	--	----	--------------------	--	----------	------

Ред. Број: 35

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии				
Наслов на наставниот предмет		СПОРТСКА МЕДИЦИНА				
Код		ЗФМ132522				
Студиска програма		Физиотерапевти				
Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип				
Степен (прв, втор, трет циклус)		Прв циклус				
Академска година / семестар		Трета година Шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4	
Наставник		Насловен доц. д-р Ели Ханџиска				
Предуслови за запишување на предметот		Заверен петти и запишан шести семестар				
Цели на предметната програма (компетенции):						
Запознавање на студентите со сите области и дисциплини со кои се занимава спортската медицина и стекнување на основни познавања од истите						
Содржина на предметната програма:						
1. Основни принципи на физиологија на вежбање и кондиционирање,						
2. Исхрана во спортот - базични принципи,						
3. Суплементација во спортот – базични принципи,						
4. Допинг во спортот,						
5. Примена на спортската медицина во регулирање на телесниот состав,						
6. Дозирање и евалуација на тренажниот процес преку мониторирање на срцевата фреквенција,						

7. Лабораториски и теренски тестирање во спортот			
8. Спортско-медицински прегледи,			
9. Спортски повреди,			
10. Адекватен тренажен процес – главна превенција на спортски повреди,			
11. Примена на изокинетиката во спортската медицина,			
12. Улога на клубскиот лекар во подобрување на спортската изведба и заштита на здравјето на спортистот			
Методи на учење:			
Интерактивна настава на предавања и вежби, практични вежби			
Вкупен расположив фонд на време		4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа (3+2)	
Распределба на расположливото време		45+ 30+10+15+20 = 120 часа	
Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	45 часа
	15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	30 часа
Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа
	16.2.	Самостојни задачи	15 часа
	16.3.	Домашно учење - задачи	20 часа
Начин на оценување			
Тестови		70 бодови	
Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови	
Активност и учество		20 бодови	
Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
	51 x до 60 бода		6 (шест) (E)
	61 x до 70 бода		7 (седум) (D)

	од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)		
	од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)		
	од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)		
Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби			
Јазик на кој се изведува наставата	Македонски			
Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација			
Литература				
Задолжителна литература				
Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	<u>Brukner P., Khan K</u>	<u>Clinical Sports Medicine</u>	<u>McGraw -Hill Companies, Inc</u> <u>Australia</u>	2007
2.	<u>Kolt.S.G., Mackler L.S.,</u>	<u>Physical Therapies in Sports and Exercise</u>	<u>Churrchill Livingstone Elsevier, Philadelphia</u>	2003
3.	Walter Frontera,	Clinical Sports Medicine: Medical Management and Rehabilitation	Saunders/Elsevier	2007
4,	<u>Team Physician Manual,</u>	<u>International Federation of Sports Medicine (FIMS)</u>	<u>Routledge Abingdon Oxon,</u>	2013
Дополнителна литература				
Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	<u>Ehrman J.K., Bisich G.S. Keteyian S.J.,</u>	<u>Clinical Exercise Physiology,</u>	Human Kinetics	2009

Ред. Број: 36

Прилог бр.3	Предметна програма од прв циклус на студии
--------------------	---

1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ВО ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО			
2.	Код	ЗФМ132622			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година / Шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Вон.проф. д-р. Ленче Николовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен трет и запишан четврт семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите се запознаваат со значењето и улогата на кинезитерапијата како терапевтски пристап во лекувањето на заболувања во гинекологијата и акушерството. Постигнувањата на современата медицина создаваат предуслови за по задлабочен пристап во изучувањето на терапевтските можности на КТ вежби и рехабилитацијата, со што го оправдуваат нивното користење во клиничката пракса во гинекологијата и акушерството				

11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вовед и значење на кинезитерапија и рехабилитација во акушерството и гинекологијата. 2. Индикации и контраиндикации за примена на кинезитерапија и рехабилитација во гинекологијата и акушерството 3.Методи и средства на Кинезитерапија и рехабилитација во акушерството и гинекологијата. 4. Методи на кинезитерапија кај жени со нормална бременост. 5. Шеми и комплекси за кинезитерапија кај жени со нормална бременост, во различни периоди од бременоста. 6. Методи на кинезитерапија кај жени со патолошка бременост. 7. Кинезитерапија и рехабилитација кај бремени жени со дијабет. 8. Кинезитерапија и рехабилитација кај бремени жени со илио-фемурална тромбоза. 9. Методи на кинезитерапијата во пост-родилен период. 10. Шеми и комплекси за кинезитерапија кај жени во периодот после раѓање. 11.Примена на Кегелови вежви за спречување или третман на уринарна инконтиненција кај жени во текот на бременоста, после породувањето или во повозрасни години. 12. Пост–оперативна кинезитерапија и рехабилитација во гинекологијата и акушерството. 13. Кинезитерапија и рехабилитација при акутни и хронични заболувања во гинекологијата и акушерството. 			
12.	<p>Методи на учење:</p> <p>Интерактивни предавања со мултимедијални презентации, , изведување на практична настава во современо опремен кабинет по физикална терапија, употреба на апарати за физикална терапија и други едукативни помагала и нагледни средства</p>			
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x30 часа =150 часа		
14.	Распределба на расположливото време	30+45+10+15+50 = 150 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава.	30 часа
15.2.		Вежби (лабораториски, аудиториски)	45 часа	

16.	Други форми на активности		16.1.	Проектни задачи	10 часа
			16.2.	Самостојни задачи	15 часа
			16.3.	Домашно учење - задачи	50 часа
Начин на оценување					
17.	17.1.	Тестови			70 бодови
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација		
Литература					
22.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1. 1.	Nikolovska Lence, Vasileva Dance, Krstev Toshe and Stratorska, Tamara	<u>Скрипта по Клиничка кинезитерапија.</u>	COBISS.MK-ID 101797386 . ISBN 978-608-244-342-3	2016

		2.	Nikolovska, Lence and Krstev, Toshe and Vasileva, Dance and Stratorska, Tamara	Практикум по клиничка кинезитерапија.	УГД – Штип ISBN 978-608- 244-131-3.	2014
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	/	/	/	/

Ред. Број: 37

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ВО ГЕРИЈАТРИЈАТА				
2.	Код	3FM132722				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти				
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус				
6.	Академска година / семестар	Трета година Шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4	
8.	Наставник	Вон. проф. д-р Данче Василева				
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишан шести семестар				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите се запознаваат со значењето на кинезитерапијата и рехабилитацијата во комплексното лекување и возобновување на возрасни и стари лица, како и со моторниот режим на болните во напредната возраст кој е важна компонента на лекувањето и во голем степен го определува успехот на останатите терапевтски средства.					
11.	Содржина на предметната програма:					

	<p>Општи аспекти кои се однесуваат на староста и стареењето;</p> <p>Функционални последици од стареењето на органските системи;</p> <p>Болести со зголемена зачестеност кај старите лица;</p> <p>Значење на кинезитерапија и рехабилитација во геријатријата;</p> <p>Принципи на кинезитерапија и рехабилитација во геријатријата;</p> <p>Улога на физиотерапевтот и средини за геријатриска кинезитерапија и рехабилитација;</p> <p>Процена на старите лица пред вежбање и стареење со инвалидитет;</p> <p>Управување на секојдневните услови за инвалидитет;</p> <p>Кинезитерапија и рехабилитација кај возрасни и стари лица со ХОББ и хронично белодробно срце;</p> <p>Кинезитерапија и рехабилитација кај возрасни и стари лица со хипертонична болест и инфаркт на миокардот;</p> <p>Кинезитерапија и рехабилитација кај возрасни и стари лица со спондилоартроза, моторни нарушувања после мозочен удар; вертикализација и проодување после имобилизација;</p> <p>Кинезитерапија и рехабилитација кај возрасни и стари лица со хроничен простатит и кај возрасни и стари лица со глаукома.</p>			
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на задачи			
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа (2+3)		
14.	Распределба на расположивото време	30+45+10+15+20 – 120 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	45 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа
		16.3.	Домашно учење	20 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови	70 бодови	

	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
	17.3.	Активност и учество			20 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)	
		од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)	
		од 61 до 70 бода			7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)	
		од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби		
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Самоевалуација		
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Данче Василева	Авторизирани предавања	УГД – Штип	2021
		2.	Рендал Л. Брадом	Физикална медицина и рехабилитација	Табернакул	2011
		3.	Џоел А. Делиса	Физикална медицина и рехабилитација (том 1 и2)	Табернакул	2012
	22.2.	Дополнителна литература				
Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година	

Ред. Број: 38

Прилог бр.3	Предметна програма од прв циклус на студии
--------------------	---

1.	Наслов на наставниот предмет	ОСНОВИ НА ЈАВНО ЗДРАВСТВО			
2.	Код	ЗФМ161522			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година / Шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	2
8.	Наставник	Доц. д-р Валентина Симоновска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Се зголемува нивото на знаења за: системот за организација на јавното здравје, организација на здравствената заштита, мерењето на оптовареноста на здравствената служба и евиденциите во областа на здравството, видовите на здравствените индикатори и здравственото воспитание.				
11.	Содржина на предметната програма: Трендови и насоки на јавното здравје, Епидемиологија во јавното здравје, Хронични незаразни болести, Организација на здравствената заштита, Мерење на здравствената состојба, Утврдување на приоритетен јавноздравствен проблем, Здравствено воспитни средства и здравствено воспитни методи.				
12.	Методи на учење:				
13.	Вкупен расположив фонд на време	2 ЕКТС x 30 часа = 60 часа (2+0)			
14.	Распределба на расположивото време	30+0+10+10+10 = 60 часа			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	30 часа	

		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	0 часа	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа	
		16.2.	Самостојни задачи	10 часа	
		16.3.	Домашно учење - задачи	10 часа	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови		70 бодови	
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови	
	17.3.	Активност и учество		20 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода	6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода	7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација		
22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
	1.	Robert.B. Volas	Основи на јавно здравство и превентивна медицина	Табернакул	2010

	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.				

Ред. Број: 39

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ЗДРАВСТВЕНО ЗАКОНОДАВСТВО			
2.	Код	ЗFM160522			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година Шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	2
8.	Наставник	Доц. др. Биљана Лазарова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	<p><u>Цели на предметната програма (компетенции):</u></p> <p>Добивање на знаења за здравствената регулатива со цел да се зачувува и унапредува здравјето на населението и да се овозможи спроведување на основните функции и задачи на јавното здравје преку организирани мерки и активности што ги преземаат државните органи, институции, единиците на локалната самоуправа и други правни и физички лица во соработка со здравствените установи;</p>				
11.	<p><u>Содржина на предметната програма:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> заштитата на правата на пациентите во користењето на здравствената заштита, должностите на здравствените установи и здравствените работници и 				

	<p>соработници, општините и фондот за здравствено осигурување во унапредувањето и заштитата на правата на пациентите</p> <ul style="list-style-type: none"> • спроведување на основните функции и задачи на јавното здравје, системот на јавното здравје, јавно-здравствените вонредни околности и финансирањето на јавното здравје. • уредување на евиденциите, збирките на податоци и регистрите од областа на здравството, начинот на прибирање, обработка, архивирање и чување на податоците, објавувањето на податоците, обезбедување на квалитетот на податоците и заштита на податоците, како и остварувањето на правата и обврските поврзани со евиденциите во областа на здравството. • уредување на прашањата кои се однесуваат на системот и организацијата на здравствената заштита и вршењето на здравствената дејност, загарантираните права и утврдените потреби и интереси на државата во обезбедувањето на здравствената заштита, здравствените установи, вработувањето, правата и должностите, одговорноста, евалуацијата, престанокот на вработувањето, заштитата и одлучувањето за правата и обврските на здравствените работници и здравствените соработници, квалитетот и сигурноста во здравствената дејност, коморите и стручните здруженија, рекламирањето и огласувањето на здравствената дејност, вршењето на здравствена дејност во вонредни услови и надзорот над вршењето на здравствената дејност 			
12.	<p>Методи на учење: Теоретска настава, индивидуална настава, практична настава, семинари.</p>			
13.	Вкупен расположив фонд на време	2 ЕКТС x 30 часа = 60 часа (2+0)		
14.	Распределба на расположливото време	30+0+10+10+10 = 60 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	0 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа
		16.2.	Самостојни задачи	10 часа
		16.3.	Домашно учење - задачи	10 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови	70 бодови	

	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
	17.3.	Активност и учество			20 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)	
		51 x до 60 бода			6 (шест) (E)	
		61 x до 70 бода			7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)	
		од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.		ЗАКОН ЗА ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА	Службен весник на РМ“ бр.37/16	2016
		2.		ЗАКОН ЗА ДОБРОВОЛНО ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ	„Службен весник на РМ“ бр.192/15	2015
3.		ЗАКОН ЗА ЕВИДЕНЦИИ ВО ОБЛАСТА НА ЗДРАВСТВОТО	“Службен весник на РМ“ бр.150/15	2015		

	4.		ЗАКОН ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ,	“Службен весник на РМ“ бр.37/16	2016
	5.		ЗАКОН ЗА ЗАШТИТА НА ПРАВАТА НА ПАЦИЕНТИТЕ	„Службен весник на РМ“ бр.150/15	2015
	6.		ЗАКОН ЗА ЗДРАВСТВЕНОТО ОСИГУРУВАЊЕ	„Службен весник на РМ“ бр.142/16	2016
	Дополнителна литература				
22.2.	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.				

Ред. Број: 40

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ММТ со ПИР Мануелно мускулно тестирање и постизометрична релаксација			
2.	Код	ЗФМ161122			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Трета година / Шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	2
8.	Наставник	Вон. проф. д-р Тоше Крстев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен петти запишан шести семестар			

10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со мануелното мускулно тестирање одделните мускули на човечкото тело и техниките на постизометрична релаксација на истите, со цел моментално исчезнување на болките од мускулно потекло.			
11.	Содржина на предметната програма: 1.Значењето и принципите на мануелното мускулно тестирање; 2. Мануелно мускулно тестирање на мускулите на главата и лицето; 3. Мануелно мускулно тестирање на мускулите на вратот; 4. Мануелно мускулно тестирање на мускулите на `рбетниот столб; 5. Мануелно мускулно тестирање на мускулите на градниот кош; 6.Мануелно мускулно тестирање на мускулите на долните екстремитети; 7. Мануелно мускулно тестирање на мускулите на горните екстремитети; на мускулите на главата и лицето; 8. Постизометрична релаксација на мускулите на вратот; 9. Постизометрична релаксација на мускулите на `рбетниот столб; 10. Постизометрична релаксација на мускулите на градниот кош; 11. Постизометрична релаксација на мускулите на долните екстремитети; 12. Постизометрична релаксација на мускулите на горните екстремитети;			
12.	Методи на учење: Непосредни предавања (фаце то фаце) со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на практична настава во современо опремен кабинет по кинезитерапија со употреба на реквизити и други едукативни помагала и нагледни средства			
13.	Вкупен расположив фонд на време	2 ЕКТС x 30 часа = 60 часа (2+0)		
14.	Распределба на расположивото време	30+0+10+10+10 = 60 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	0 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа

		16.2.	Самостојни задачи	10 часа
		16.3.	Домашно учење	10 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)
			од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
			од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Најмалку 42 поени од предиспитни активности	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација и анкетаирање на студентите	

22.	Литература				
	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.1.	1.	Проф. Д-р Тоше Крстев, М-р Тамара Аџиска, Моника Колевска	Мануелно мускулно тестирање и постизометрична релаксација -интерна скрипта	УГД	2021
	2.	Проф. Д-р Тоше Крстев, М-р Тамара Аџиска, Моника Колевска	Мануелно мускулно тестирање и постизометрична релаксација - практикум	УГД	2021

	22.2.	Дополнителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач

Ред. Број: 41

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ВО ПЕДИЈАТРИЈАТА			
2.	Код	3FM160822			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година / Шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	2
8.	Наставник	Вон. проф. д-р Данче Василева			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишан шести семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите се запознаваат со значењето, особеностите и методите на кинезитерапијата и рехабилитацијата, како немедикаментозен терапевтски пристап во лекувањето на различни заболувања и нарушувања во детска возраст. Стегнатите знаења за примена на терапевтските средства кај заболувањата и нарушувањата во детска возраст им овозможува на студентите подготовка за ефективно користење на ресурсите, како основна стратешка цел на образованието и праксата во долгорочен план.				
11.	Содржина на предметната програма: Анатомо-физиолошки карактеристики на децата во различните периоди; Рефлекси кај доенче. Раст и развој. Моторен развој;				

	<p>Значење и особености на кинезитерапијата кај деца; Вежби и масажа кај доенче;</p> <p>Кинезитерапија кај некои болести на респираторниот систем кај деца;</p> <p>Кинезитерапија кај реуматски и кардиоваскуларни заболувања кај деца;</p> <p>Кинезитерапија кај метаболитни заболувања во детска возраст;</p> <p>Кинезитерапија кај заболувања на локомоторниот апарат во детска возраст.</p> <p>Кинезитерапија кај некои заболувања на нервно-мускулниот систем – детска церебрална парализа;</p> <p>Кинезитерапија кај некои заболувања на нервно-мускулниот систем - родова траума на рамениот сплет;</p> <p>Кинезитерапија кај некои заболувања на нервно-мускулниот систем - спинална мускулна атрофија;</p> <p>Кинезитерапија кај некои заболувања на нервно-мускулниот систем - прогресивна мускулна атрофија.</p>			
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на задачи			
13.	Вкупен расположив фонд на време	2 ЕКТС x 30 часа = 60 часа		
14.	Распределба на расположивото време	30+0+10+10+10 = 60 часа		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	0 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	10 часа
		16.2.	Самостојни задачи	10 часа
		16.3.	Домашно учење	10 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови

18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација	

22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Данче Василева	Авторизирани предавања	УГД – Штип	2021
		2.	Реңдал Л. Брадом	Физикална медицина и рехабилитација	Табернакул	2011
		3.	Џоел А. Делиса	Физикална медицина и рехабилитација (том 1 и 2)	Табернакул	2012
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Базил Џ.Зители Холи В.Дејвис	Атлас за педијатриска физикална дијагноза	Табернакул	2011

Ред. Број: 42

Прилог бр.3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ЗАВРШЕН ИСПИТ			
2.	Код	ЗFM132822			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година / Шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	8
8.	Наставник				
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишана трета година			
10.	<p><u>Цели на предметната програма (компетенции):</u></p> <p>Студентот да ја совлада постапката за пишување стручен и истражувачки труд, како и начинот на негово презентирање. Оспособување на студентот за истражување во областа на Физикалната медицина и рехабилитација, со вклучување на сите потребни елементи: формулирање на тема, преглед на литература, методологија на работа, собирање на податоци, пишување извештај и усна презентација на резултатите од трудот.</p>				
11.	<p><u>Содржина на предметната програма:</u></p> <p>Завршниот испит претставува истражувачки труд на студентот преку кој студентот се запознава со методите на истражување во областа на Физикалната терапија. По спроведување на истражувањето, студентот подготвува завршен испит во форма која ги содржи следниве поглавја: Вовед, Преглед на литературата (Теоретски дел), Методи на научно истражувачка дејност, Резултати и дискусија, Заклучок и Користена литература.</p> <p>По завршената изработка на трудот и одобрението од менторот, се закажува јавна одбрана. Јавната одбрана се реализира пред членови на комисија во следен состав: Претседател на комисија, Прв член на комисија и Втор член на комисија, кој воедно е и ментор на трудот.</p> <p>Во скратена форма, студентот ги презентира главните аспекти на трудот, а потоа одговара на прашањата кои ги поставуваат членовите на Комисијата. По завршување на јавната</p>				

	одбрана, членовите на комисијата се повлекуваат и донесуваат одлука дали завршниот испит е положен, со соодветна оцена.			
12.	Методи на учење: Метод на пишан текст и метод на усна презентација.			
13.	Вкупен расположив фонд на време	180 часови		
14.	Распределба на расположливото време	0+0+0+180+0		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	0 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа.	0 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	0 часови
		16.2.	Самостојни задачи	180 часови
		16.3.	Домашно учење - задачи	0 часови
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		/
	17.2.	Индивидуална работа/ проект (презентација: писмена и усна)		/
	17.3.	Активност и учество		/
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оцена)		до 50 бода	5 (пет) (F)
			51 x до 60 бода	6 (шест) (E)
			61 x до 70 бода	7 (седум) (D)
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Положени испити од студиската програма за Физиотерапевти.	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација	
22.	Литература			

	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
	1.				
	22.2.	Дополнителна литература			

